

3. VYHODNOTENIE PARTICIPATÍVNEHO PRIESKUMU S VEREJNOSŤOU

Pre lepšie pochopenie a zistenie potrieb miestnych ľudí na Liptove sme použili jednu z metód participácie s verejnosťou – **štruktúrovaný dotazník** zverejnený od 15. júna 2022 na webstránke projektu www.liptov2030.sk. Získali sme celkovo **485 odpovedí**.

Ako uvádza súhrnná tabuľka nižšie, **profil respondenta**, ktorý vyplnil dotazník, vyzeral nasledovne. Išlo najmä o ženy (60%) vo veku od 26 do 55 rokov (72,6%) s bydliskom v okrese Ružomberok a trvalým pobytom a pracoviskom v meste Ružomberok, ktoré sa narodili na Liptove a prevažne pracujú v sektore služieb, v školstve, vo výrobnej sfére, v zdravotníctve alebo v cestovnom ruchu.

Zaujímavým zistením z dotazníka je, že **17,7% respondentov sa na Liptov sťahujú** kvôli rodine, za prácou alebo kvôli prírode. Až 8,2% z toho sa sťahujú práve kvôli prírode.

Pohlavie			Vek			Okres bydliska		
Žena	291	60%	Menej ako 18	2	0,4%	Liptovský Mikuláš	158	32,6%
muž	194	40%	18-25 rokov	35	7,2%	Ružomberok	327	67,4%
			26-35 rokov	150	30,9%			
			36-45 rokov	141	29,1%			
			46-55 rokov	61	12,6%			
			56-65 rokov	59	12,2%			
			nad 65 rokov	37	7,6%			
Spolu	485	100%		485	100%		485	100%
Oblasť zamestnania								
Sektor služieb	66	13,6%	Dôchodca	37	7,6%	Životné prostredie	9	1,9%
Školstvo	51	10,5%	Samospráva	25	5,2%	Kultúra	9	1,9%
Výrobný sektor	49	10,1%	Iné	16	3,3%	Sociálna oblasť	8	1,6%
Zdravotníctvo	30	6,2%	Verejný sektor	15	3,1%	Doprava	7	1,4%
Cestovný ruch	28	5,8%	Študent	12	2,5%	opatrovateľ	7	1,4%
Štátna správa	28	5,8%	Vlastné podnikanie, živnostník	19	3,9%	Šport	6	1,2%
Informačné technológie	27	5,6%	Študent	14	1,9%	Ostatné	22	4,5%
Celkom							485	100%
Trvalý pobyt			Miesto výkonu práce			Dôvod života na Liptove		
Mesto Liptovský Mikuláš	88	18,1%	Liptovský Mikuláš	68	14,0%	Narodil som sa tu	329	67,8%
obce UMR LM	6	1,2%	obce UMR LM	3	0,6%	Mám tu rodinné väzby	165	34%
Obce UMR RK	56	11,5%	obce UMR RK	20	4,1%	Mám tu prácu	104	21,4%
Mesto Ružomberok	229	47,2%	Ružomberok	143	29,5%	Vyhovuje mi ako miesto pre život	111	22,9%
územie mimo UMR	86	17,7%	územie mimo UMR	34	7,0%	Prišahoval som sa za rodinou	26	5,4%
mimo Liptova	20	4,1%	Liptov	5	1,0%	Prišahoval som sa za prácou	20	4,1%
	485	100%	mimo Liptova	24	4,9%	Prišahoval som sa kvôli prírode	40	8,2%
			Bratislava	13	2,7%	Iné Žijem tu veľa rokov (7x), krásna príroda (4x), je tu krásne (4x), žijem tu veľa rokov (3x), najkrajší región (4x), jasná voľba a pestrá ponuka (2x), dedičstvo (1x), musela som sa vrátiť (1x), dostupnosť (1x)	27	5,4%
			Zahraničie	9	1,9%			
			Z domu	10	2,1%			
			SZČO	11	2,3%			
			Dôchodca, PN, študent, opatrovanie, nezamestnaný	55	11,3%			
			Neuvedené	90	18,6%			
				485	100%			

Akú dôležitosť majú vo Vašom živote nasledovné atribúty verejného spravovania?

Respondentov sme sa opýtali na ich vnímanie vybraných **20 oblastí verejného spravovania** – akú váhu od okrajového záujmu po veľkú dôležitosť im prikladajú pre kvalitu ich života. Pri vyhodnocovaní sme odpovede rozdelili na odpovede za mesto Liptovský Mikuláš, mesto Ružomberok a obce UMR Liptov, pričom zostali odpovede aj za prirodzený región Liptov ako celok.

Kritérium	ÚZEMIE	1 – okraj záujmu		2		3		4		5 – veľmi dôležité	
BEZPEČNOSŤ	Mesto LM	0	0,0%	4	4,5%	10	11,4%	18	20,5%	56	63,6%
	Mesto RK	17	7,4%	4	1,7%	16	7,0%	25	10,9%	167	72,9%
	Obce UMR	2	3,2%	1	1,6%	2	3,2%	4	6,5%	53	85,5%
	Liptov	20	4,1%	11	2,3%	35	7,2%	64	13,2%	355	73,2%
ČISTOTA	Mesto LM	2	2,3%	1	1,1%	5	5,7%	21	23,9%	59	67,0%

Analytická časť strategického dokumentu rozvoja LIPTOV 2030

	Mesto RK	13	5,7%	5	2,2%	9	3,9%	29	12,7%	173	75,5%
	Obce UMR	3	4,8%	0	0,0%	1	1,6%	11	17,7%	47	75,8%
	Liptov	18	3,7%	7	1,4%	21	4,3%	80	16,5%	359	74,0%
KVALITA OVZDUŠIA	Mesto LM	1	1,1%	2	2,3%	3	3,4%	10	11,4%	72	81,8%
	Mesto RK	22	9,6%	3	1,3%	8	3,5%	26	11,4%	170	74,2%
	Obce UMR	2	3,2%	0	0,0%	0	0,0%	9	14,5%	51	82,3%
	Liptov	27	5,6%	5	1,0%	17	3,5%	55	11,3%	381	78,6%
ZELEN A PRIRODA	Mesto LM	3	3,4%	0	0,0%	2	2,3%	7	8,0%	76	86,4%
	Mesto RK	17	7,4%	5	2,2%	5	2,2%	19	8,3%	183	79,9%
	Obce UMR	1	1,6%	0	0,0%	1	1,6%	7	11,3%	53	85,5%
	Liptov	22	4,5%	5	1,0%	14	2,9%	44	9,1%	400	82,5%
VEREJNÝ PRIESTOR	Mesto LM	2	2,3%	4	4,5%	13	14,8%	24	27,3%	45	51,1%
	Mesto RK	25	10,9%	6	2,6%	31	13,5%	53	23,1%	114	49,8%
	Obce UMR	4	6,5%	0	0,0%	8	12,9%	14	22,6%	36	58,1%
	Liptov	35	7,2%	12	2,5%	66	13,6%	122	25,2%	250	51,5%
ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	Mesto LM	3	3,4%	1	1,1%	10	11,4%	20	22,7%	54	61,4%
	Mesto RK	26	11,4%	11	4,8%	27	11,8%	44	19,2%	121	52,8%
	Obce UMR	1	1,6%	2	3,2%	9	14,5%	11	17,7%	39	62,9%
	Liptov	35	7,2%	19	3,9%	52	10,7%	99	20,4%	280	57,7%
BÝVANIE	Mesto LM	0	0,0%	0	0,0%	14	15,9%	23	26,1%	51	58,0%
	Mesto RK	27	11,5%	7	3,0%	16	6,8%	47	20,1%	137	58,5%
	Obce UMR	5	8,1%	1	1,6%	1	1,6%	14	22,6%	41	66,1%
	Liptov	30	6,2%	9	1,9%	36	7,4%	116	23,9%	294	60,6%
ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ	Mesto LM	2	2,3%	3	3,4%	5	5,7%	14	15,9%	64	72,7%
	Mesto RK	21	9,2%	8	3,5%	15	6,6%	29	12,7%	156	68,1%
	Obce UMR	2	3,2%	0	0,0%	0	0,0%	10	16,1%	50	80,6%
	Liptov	26	5,4%	12	2,5%	24	4,9%	72	14,8%	351	72,4%
PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI	Mesto LM	3	3,4%	2	2,3%	13	14,8%	23	26,1%	47	53,4%
	Mesto RK	32	14,0%	13	5,7%	18	7,9%	25	10,9%	141	61,6%
	Obce UMR	3	4,8%	0	0,0%	4	6,5%	10	16,1%	45	72,6%
	Liptov	41	8,5%	19	3,9%	46	9,5%	83	17,1%	296	61,0%
ŠKOLSTVO	Mesto LM	4	4,5%	2	2,3%	13	14,8%	20	22,7%	49	55,7%
	Mesto RK	32	14,0%	10	4,4%	13	5,7%	43	18,8%	131	57,2%
	Obce UMR	3	4,8%	0	0,0%	5	8,1%	11	17,7%	43	69,4%
	Liptov	39	8,0%	14	2,9%	44	9,1%	94	19,4%	294	60,6%
INFORMOVANOSŤ	Mesto LM	5	5,7%	4	4,5%	18	20,5%	23	26,1%	38	43,2%
	Mesto RK	30	13,1%	9	3,9%	31	13,5%	48	21,0%	111	48,5%
	Obce UMR	2	3,2%	2	3,2%	7	11,3%	10	16,1%	41	66,1%
	Liptov	40	8,2%	18	3,7%	70	14,4%	117	24,1%	240	49,5%
ŠPORTOVÉ VYŽITIE	Mesto LM	1	1,1%	3	3,4%	15	17,0%	23	26,1%	46	52,3%
	Mesto RK	26	11,4%	11	4,8%	38	16,6%	59	25,8%	95	41,5%
	Obce UMR	2	3,2%	3	4,8%	6	9,7%	13	21,0%	38	61,3%
	Liptov	36	7,4%	21	4,3%	75	15,5%	118	24,3%	235	48,5%
PARTICIPÁCIA NA VECIACH VEREJNÝCH	Mesto LM	5	5,7%	7	8,0%	21	23,9%	31	35,2%	24	27,3%
	Mesto RK	40	17,5%	12	5,2%	43	18,8%	61	26,6%	73	31,9%
	Obce UMR	6	9,7%	2	3,2%	14	22,6%	16	25,8%	24	38,7%
	Liptov	56	11,5%	29	6,0%	108	22,3%	136	28,0%	156	32,2%
VEREJNA DOPRAVA	Mesto LM	6	6,8%	7	8,0%	27	30,7%	20	22,7%	28	31,8%
	Mesto RK	39	17,0%	14	6,1%	53	23,1%	58	25,3%	65	28,4%
	Obce UMR	8	12,9%	0	0,0%	17	27,4%	12	19,4%	25	40,3%
	Liptov	60	12,4%	28	5,8%	124	25,6%	119	24,5%	154	31,8%
KULTÚRA	Mesto LM	4	4,5%	7	8,0%	21	23,9%	23	26,1%	33	37,5%
	Mesto RK	27	11,8%	6	2,6%	38	16,6%	53	23,1%	105	45,9%
	Obce UMR	3	4,8%	0	0,0%	12	19,4%	16	25,8%	31	50,0%
	Liptov	39	8,0%	20	4,1%	88	18,1%	117	24,1%	221	45,6%
STAROSTLIVOSŤ O SENIOROV	Mesto LM	4	4,5%	6	6,8%	21	23,9%	21	23,9%	36	40,9%
	Mesto RK	26	11,4%	12	5,2%	34	14,8%	43	18,8%	114	49,8%
	Obce UMR	2	3,2%	2	3,2%	15	24,2%	12	19,4%	31	50,0%
	Liptov	38	7,8%	26	5,4%	85	17,5%	98	20,2%	238	49,1%
MOBILITA VLASTNÝM AUTOM A PARKOVANIE	Mesto LM	9	10,2%	9	10,2%	19	21,6%	16	18,2%	35	39,8%
	Mesto RK	39	17,0%	16	7,0%	38	16,6%	51	22,3%	85	37,1%
	Obce UMR	2	3,2%	1	1,6%	10	16,1%	9	14,5%	40	64,5%
	Liptov	61	12,6%	33	6,8%	84	17,3%	98	20,2%	209	43,1%
VYBAVENOSŤ SLUŽBAMI	Mesto LM	2	2,3%	3	3,4%	16	18,2%	27	30,7%	40	45,5%
	Mesto RK	24	10,5%	10	4,4%	19	8,3%	47	20,5%	129	56,3%
	Obce UMR	3	4,8%	0	0,0%	6	9,7%	12	19,4%	41	66,1%
	Liptov	34	7,0%	14	2,9%	57	11,8%	120	24,7%	260	53,6%
MOŽNOSTI PRE PODNIKANIE	Mesto LM	11	12,5%	3	3,4%	19	21,6%	22	25,0%	33	37,5%
	Mesto RK	47	20,5%	20	8,7%	34	14,8%	42	18,3%	86	37,6%
	Obce UMR	4	6,5%	2	3,2%	8	12,9%	15	24,2%	33	53,2%
	Liptov	68	14,0%	28	5,8%	82	16,9%	114	23,5%	193	39,8%
ENERGIA A OBNOVITEĽNÉ ZDROJE	Mesto LM	5	5,7%	2	2,3%	11	12,5%	23	26,1%	47	53,4%
	Mesto RK	27	11,8%	12	5,2%	27	11,8%	45	19,7%	118	51,5%
	Obce UMR	4	6,5%	1	1,6%	6	9,7%	16	25,8%	35	56,5%
	Liptov	44	9,1%	20	4,1%	53	10,9%	105	21,6%	263	54,2%

Poradie dôležitosti atribútov verejného spravovania

Vyhodnotili sme získané odpovede, pričom na prvých troch miestach v dôležitosti sa umiestnila **(1) Zeleň a príroda, (2) Čistota a (3) Kvalita ovzdušia**, čo je najmä pre mesto Ružomberok a obce UMR hlavným kritériom kvality života. Na ďalších troch miestach boli oblasti (4) Zdravie, (5) Bezpečnosť a (6) Bývanie. Až na ďalších troch miestach boli (7) Vzdelanie, (8) Odpadové hospodárstvo a (9) Práca. Najmenej ľudia preferovali oblasti ako **(18) Možnosti pre podnikanie, (19) Participácia na veciach verejných a (20) Verejná doprava**.

Kritérium	ÚZEMIE	Menej dôležité		Neutrálne		Viac dôležité	
ZELEŇ A PRÍRODA	Mesto LM	3	3,4%	2	2,3%	83	94,3%
	Mesto RK	22	9,6%	5	2,2%	202	88,2%
	Obce UMR	1	1,6%	1	1,6%	60	96,8%
	Liptov	27	5,6%	14	2,9%	444	91,5%
ČISTOTA	Mesto LM	3	3,4%	5	5,7%	80	90,9%
	Mesto RK	18	7,9%	9	3,9%	202	88,2%
	Obce UMR	3	4,8%	1	1,6%	58	93,5%
	Liptov	25	5,2%	21	4,3%	439	90,5%
KVALITA OVZDUŠIA	Mesto LM	3	3,4%	3	3,4%	82	93,2%
	Mesto RK	25	10,9%	8	3,5%	196	85,6%
	Obce UMR	2	3,2%	0	0,0%	60	96,8%
	Liptov	32	6,6%	17	3,5%	436	89,9%
ZDRAVOTNÁ STAROSTLIVOSŤ	Mesto LM	5	5,7%	5	5,7%	78	88,6%
	Mesto RK	29	12,7%	15	6,6%	185	80,8%
	Obce UMR	2	3,2%	0	0,0%	60	96,8%
	Liptov	38	7,8%	24	4,9%	423	87,2%
BEZPEČNOSŤ	Mesto LM	4	4,5%	10	11,4%	74	84,1%
	Mesto RK	21	9,2%	16	7,0%	192	83,8%
	Obce UMR	3	4,8%	2	3,2%	57	91,9%
	Liptov	31	6,4%	35	7,2%	419	86,4%
BÝVANIE	Mesto LM	0	0,0%	14	15,9%	74	84,1%
	Mesto RK	34	14,5%	16	6,8%	184	78,6%
	Obce UMR	6	9,7%	1	1,6%	55	88,7%
	Liptov	39	8,0%	36	7,4%	410	84,5%
ŠKOLSTVO	Mesto LM	6	6,8%	13	14,8%	69	78,4%
	Mesto RK	42	18,3%	13	5,7%	174	76,0%
	Obce UMR	3	4,8%	5	8,1%	54	87,1%
	Liptov	53	10,9%	44	9,1%	388	80,0%
ODPADOVÉ HOSPODÁRSTVO	Mesto LM	4	4,5%	10	11,4%	74	84,1%
	Mesto RK	37	16,2%	27	11,8%	165	72,1%
	Obce UMR	3	4,8%	9	14,5%	50	80,6%
	Liptov	54	11,1%	52	10,7%	379	78,1%
PRACOVNÉ PRÍLEŽITOSTI	Mesto LM	5	5,7%	13	14,8%	70	79,5%
	Mesto RK	45	19,7%	18	7,9%	166	72,5%
	Obce UMR	3	4,8%	4	6,5%	55	88,7%
	Liptov	60	12,4%	46	9,5%	379	78,1%
VYBAVENOSŤ SLUŽBAMI	Mesto LM	5	5,7%	16	18,2%	67	76,1%
	Mesto RK	34	14,8%	19	8,3%	176	76,9%
	Obce UMR	3	4,8%	6	9,7%	53	85,5%
	Liptov	48	9,9%	57	11,8%	380	78,4%
VEREJNÝ PRIESTOR	Mesto LM	6	6,8%	13	14,8%	69	78,4%
	Mesto RK	31	13,5%	31	13,5%	167	72,9%
	Obce UMR	4	6,5%	8	12,9%	50	80,6%
	Liptov	47	9,7%	66	13,6%	372	76,7%
ENERGIA A OBNOVITEĽNÉ ZDROJE	Mesto LM	7	8,0%	11	12,5%	70	79,5%
	Mesto RK	39	17,0%	27	11,8%	163	71,2%
	Obce UMR	5	8,1%	6	9,7%	51	82,3%
	Liptov	64	13,2%	53	10,9%	368	75,9%
INFORMOVANOSŤ	Mesto LM	9	10,2%	18	20,5%	61	69,3%
	Mesto RK	39	17,0%	31	13,5%	159	69,4%
	Obce UMR	4	6,5%	7	11,3%	51	82,3%
	Liptov	58	12,0%	70	14,4%	357	73,6%
ŠPORTOVÉ VÝŽITIE	Mesto LM	4	4,5%	15	17,0%	69	78,4%
	Mesto RK	37	16,2%	38	16,6%	154	67,2%
	Obce UMR	5	8,1%	6	9,7%	51	82,3%
	Liptov	57	11,8%	75	15,5%	353	72,8%
KULTÚRA	Mesto LM	11	12,5%	21	23,9%	56	63,6%
	Mesto RK	33	14,4%	38	16,6%	158	69,0%
	Obce UMR	3	4,8%	12	19,4%	47	75,8%
	Liptov	59	12,2%	88	18,1%	338	69,7%
STAROSTLIVOSŤ O SENIOROV	Mesto LM	10	11,4%	21	23,9%	57	64,8%
	Mesto RK	38	16,6%	34	14,8%	157	68,6%
	Obce UMR	4	6,5%	15	24,2%	43	69,4%
	Liptov	64	13,2%	85	17,5%	336	69,3%
MOBILITA VLASTNÝM AUTOM A PARKOVANIE	Mesto LM	18	20,5%	19	21,6%	51	58,0%
	Mesto RK	55	24,0%	38	16,6%	136	59,4%
	Obce UMR	3	4,8%	10	16,1%	49	79,0%
	Liptov	94	19,4%	84	17,3%	307	63,3%
MOŽNOSTI PRE PODNIKANIE	Mesto LM	14	15,9%	19	21,6%	55	62,5%
	Mesto RK	67	29,3%	34	14,8%	128	55,9%
	Obce UMR	6	9,7%	8	12,9%	48	77,4%
	Liptov	96	19,8%	82	16,9%	307	63,3%
PARTICIPÁCIA NA VECIACH VEREJNÝCH	Mesto LM	12	13,6%	21	23,9%	55	62,5%
	Mesto RK	52	22,7%	43	18,8%	134	58,5%
	Obce UMR	8	12,9%	14	22,6%	40	64,5%
	Liptov	85	17,5%	108	22,3%	292	60,2%
VEREJNÁ DOPRAVA	Mesto LM	13	14,8%	27	30,7%	48	54,5%
	Mesto RK	53	23,1%	53	23,1%	123	53,7%
	Obce UMR	8	12,9%	17	27,4%	37	59,7%
	Liptov	88	18,1%	124	25,6%	273	56,3%

Čo by ste na Liptove radi zmenili?

Tiež sme respondentom položili otvorenú otázku, čo by na Liptove radi zmenili, a to konkrétne v **9 oblastiach práce samosprávy**: (1) Kultúra, (2) Školstvo, (3) Životné prostredie, (4) Mobilita, (5) Šport, (6) Sociálna oblasť, (7) Ekonomická oblasť a podnikanie, (8) Cestovný ruch a (9) Informovanie verejnosti.

1. Navrhované zmeny v oblasti kultúry

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Viac kultúrnych programov – podujatí, koncertov, akcií (18x), viac akcií pre mladých (1x) - Pestrosť kultúrnej ponuky – pre všetky vekové skupiny, žánrová pestrosť (11x), nielen v lete, ale celoročne (1x), kultúra nielen v centre mesta, ale aj v mestských častiach a obciach (1x), podpora folklórnych skupín, súborov, živých tradícií a zvykov (2x), častejšie divadelné predstavenia a muzikály (1x), veľké podujatia (3x), periodicita a pravidelnosť podujatí a programov – trh, stánky, street food, festivaly, akcie pod holým nebom (2x), podpora súčasného umenia (1x), odstrániť konzumistické programy (1x), dôraz na pôvodnú architektúru, remeslá a zvyky (1x) - Mesto je vymreté – akcie a podujatia priniesť do centra mesta (3x), zriadiť dopravu z Jasnej a Liptovského Jána do centra mesta (1x), kultúru v lete preniesť vonku, na námestie (1x) - Všeobecná podpora kultúre (4x), apolitická podpora občianskych združení, komunit a kultúrnych centier (4x), podpora kultúrnych projektov mestom (1x), nedostatok financií (1x), profesionalizácia organizovania podujatí (1x) - Vybavenosť (4x), priestory pre šírenie umenia (1x), vynoviť Dom kultúry a celé priestranstvo okolo neho (1x), revitalizácia exteriéru Galérie P. M. Bohúňa (1x), rekonštrukcie kultúrnych pamiatok (1x) - Propagácia a informovanosť pre verejnosť, subjekty cestovného ruchu, návštevníkov (5x), eliminovať prvoplánový marketing regiónu (1x) - Kvalita verejného priestoru a starostlivosť oň (4x) – rozvíjať umenie vo verejnom priestore (1x) - Dostupnosť kultúry (aj cenová) (3x), GPMB otvoriť v nedeľu a vo večerných hodinách a organizovať workshopy, sprievodné programy ako besedy a diskusie (1x) - Podpora umeleckej tvorby (5x), príležitosti pre rozvoj talentov (2x), podpora mladých umelcov a nových myšlienok (1x), podpora tvorivosti cez umelecké rezidencie a výmeny (2x) - Podpora konkrétnych kultúrnych inštitúcií – vzájomné odporúčania podujatí kultúrnymi inštitúciami navzájom (2x), zriadiť hvezdáreň a planetárium (1x), zriadiť stále divadlo v Liptovskom Mikuláši (1x), organizovať kino pod holým nebom so širokým programom vrátane diskusií s autormi a službami ako bistro, kaviareň a iné (2x), zriadiť kultúrno-komunitné centrum, kde budú organizované kurzy, prednášky a workshopy (1x) - Osveta pre kultúru – pochopenie dôležitosti kultúry u širokej verejnosti (1x), systematická práca s publikom (1x), odpolitizovanie kultúry (1x), zapojenie MŠ/ZŠ do kultúrneho života (1x)
Obce UMR	- Viac kultúrnych programov – podujatí, koncertov, akcií (20x), kvalita podujatí na úkor kvantity (1x) - Pestrosť kultúrnej ponuky – pre všetky vekové skupiny, žánrová pestrosť, celoročne, aj mimo leta (9x), viac programov pre stredný vek (1x), viac akcií pre mladých (1x), viac letných akcií pre dospelých (1x), viac programov pre deti – aj pre deti s autizmom (2x), viac komunitných akcií (2x) - Ponuka kultúry je dostatočná a vyhovujúca (5x) - Podpora umeleckej tvorby (3x), viac možností vystavovať detské práce (1x), venovať sa viac rozvoju detského talentu (5x), organizovať výstavy liptovských umelcov (1x) - Všeobecná podpora kultúre – podpora miestnych divadelných spolkov, viac dedinských divadiel a divadelných predstavení (3x), viac podpory alternatívnej kultúry (1x), chýba koncepcnosť a logika v riadení kultúry (1x) - Vybavenosť (4x) – chýbajú amfiteátre v obciach (1x), chýbajú kultúrne priestory v obciach (1x) - Propagácia a informovanosť (2x) – centralizované informácie a kultúrna ponuka za obidva okresy na jednom mieste (1x) - Kvalita verejného priestoru a starostlivosť oň (2x), citlivejší zásah modernými prestavbami (1x), viac detských ihrísk (1x), viac kreativity na verejných priestranstvách (1x) - Dostupnosť kultúry (3x) - Podpora konkrétnych kultúrnych inštitúcií – v obciach chýbajú kultúrne inštitúcie a kultúrni pracovníci (1x), slabá koordinácia a informovanosť kultúrnych aktivít medzi obcami a kultúrnymi inštitúciami (1x) - Osveta pre kultúru – informovanie o význame kultúry, aby ľudia chodili na akcie (1x)
Mesto Ružomberok	- Viac kultúrnych programov – podujatí, koncertov, akcií (65x), veľké podujatia (11x), viac kina (2x), mŕtve a stagnujúce mesto (2x), viac koncertov – aj jazzových (4x), viac divadelných podujatí a klasických divadelných hier (6x), viac kultúry v uliciach mesta – napr. po 17:00 a v lete, letné koncerty, trhy, hudba na ulici (8x), predvianočný jarmok (1x), pravidelnosť programov – napr. piatky venované kultúre (1x)

	- Pestrosť kultúrnej ponuky – pre všetky vekové skupiny, žánrová pestrosť (47x), prorodinnosť (1x), viac akcií pre dospelých (4x), viac akcií pre deti – napr. bábkové divadlo (6x), kreatívne kultúrne programy s participáciou komunit (1x) - Podpora umeleckej tvorby a talentov (34x) – príležitosti pre mladých umelcov (4x), podpora pre tradičnú ľudovú tvorbu (2x), podpora miestnej umeleckej tvorby (2x), organizovať umelecké výmeny a rezidencie (6x) - Dostupnosť kultúry (19x) – zainteresovanosť gastroprevádzok na kultúre cez organizovanie koncertov, čítaní, diskusií... (1x) - Všeobecná podpora kultúry – systematická podpora kultúrnych inštitúcií (8x), vytvárať balíčky služieb kultúrneho turizmu (1x), grantový systém pre kultúru (1x), zlepšenie lokálnej spolupráce kultúrnych inštitúcií (1x), viac spoluprác kultúrnych inštitúcií s miestnymi umelcami, školskými klubmi, školami, domovmi seniorov, firmami (2x), viac spoluprác kultúrnych inštitúcií naprieč okresmi aj s obcami (1x), väčšia kompetentnosť do riadenia kultúry v meste (2x), preferovať integrovaný prístup rozvoja kultúry – riešiť súbežne vybavenosť, rekonštrukcie kultúrnych pamiatok, služby, vzdelávanie pracovníkov, inovácie programov (1x) - Vybavenosť (18x) – záchrana budovy Galérie Ľudovíta Fullu (2x), rekonštrukcie a opravy kultúrnych pamiatok (2x), obnova NKP Kaštieľa sv. Žofie (1x), chýbajúca tanečná sála pre 40+ (1x), malý javiskový priestor s vybavením (1x), galéria s medzinárodným presahom a pre mladých (1x), vytvoriť multižánrové komunitné kultúrno-spoločenské centrum (2x), chýba mestské kultúrne stredisko (1x), rekonštrukcia Legerského vily na výstavné priestory (1x), stála divadelná scéna v spolupráci s RosArt (1x) - Propagácia a informovanosť (7x) – celoliptovský prehľadný systém o kultúrnej ponuke (1x) - Kvalita verejného priestoru a starostlivosť oň (16x), verejné priestranstvo pre väčšie kultúrne podujatia (1x), detské ihriská (2x), ruže viditeľné v meste (1x), viac umenia vo verejnom priestore (1x) - Podpora konkrétnych kultúrnych inštitúcií – chýba galéria s komunitným presahom (1x), Kultúrny dom Andreja Hlinku by mal viac reflektovať a reagovať na trendy v kultúre a umení (1x), zveľaďovať Vlkolíne a prinášať živé ukážky tradičného života (2x), obnova folklórnych podujatí v obciach – v Likavke (1x), podpora amatérskeho a poloprofesionálneho divadla (1x) - Osveta pre kultúru (1x) – väčšia zapojenosť komunit do kultúrneho diania (7x), systematická práca s publikom (4x), zriadiť okresné osvetové stredisko (2x), záujem mesta o občana, nie o politikov (1x), odpolitizovanie kultúry (1x)
--	--

Kultúra je na tom dobre (1x)

2. Navrhované zmeny v oblasti školstva

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Kvalitné a moderné vzdelávacie programy (14x) – praktickosť nad teóriou (3x), lesné jasličky/škôlky a školy (3x), moderná metodika výuky – zavádzať trendy budúcnosti do súčasných postupov vzdelávania (2x), spôsob výučby (1x), nové vyučovacie metódy (1x), regionálne vzdelávanie – detailná historická lokálna vedomosť (1x), inovácie v školstve (1x), alternatívne školy v prírode (1x), jazyková príprava žiakov a študentov (1x), praktická participácia škôl na projektoch pre komunitu, kde pôsobia – aby sa nápady mladých realizovali (1x), výuka etiky správania, kritického myslenia, problém solvingu, občianskeho aktivizmu, záujmu o veci verejné, o rešpektovanie ľudských práv, toleranciu, komunikáciu, prácu v tímoch, ako hospodáriť (1x), environmentálne vzdelávanie – o separácii odpadov a ochrane životného prostredia (1x), spolupráca detí a študentov na projektoch viacerých škôl v meste alebo v regióne (cez 2 okresy) (1x) - Kvalita mimoškolskej vzdelávacej činnosti (7x) – viac kvalitnej a odborne vedenej mimoškolskej vzdelávacej činnosti (1x), mimoškolské aktivity študentov SŠ (1x), zmeniť systém CVČ – slabá ponuka, viac krúžkov (1x), široké možnosti rozvoja detí (1x) - Vybavenosť škôl (6x) – príjemné prostredie na vzdelávanie (1x), vybavenosť na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému (1x), modernizácia všetkých školských zariadení vrátane interiérov a technického vybavenia (2x) - Materské školy – kapacity MŠ (5x) - Dostupnosť vzdelávania a škôl (4x) – vyšší podiel súkromného školstva (1x) - Pritiahnuť kvalitnú vysokú školu a študentov (3x) - Kvalitné duálne vzdelávanie (3x), prepojenie vzdelávania s trhom práce (1x), príprava na povolanie (4x), poradenské centrá – ako sa uplatniť (1x), nové študijné odbory na SŠ pre nových investorov v regióne (1x) - Kvalita pedagógov (2x), vyhorení učitelia a učiteľky (1x), nedostatok učiteľov (1x), vzdelávací prístup k žiakom (1x) - Školské kluby – podpora tradičných školských klubov (1x), podpora spolkov ako ľudové súbory (1x), prázdninová činnosť školských klubov na pôde školy (1x) - Základné umelecké školstvo (ZUŠ) – učebné osnovy ZUŠ (2x), podpora ZUŠ (1x) - Stredné školstvo – viac alternatív štúdia na SŠ – rozšírenie ponuky učebných programov (2x) - Všeobecná podpora školstva a vzdelávania – podfinancovanosť (2x)

	- Vzdelávanie dospelých – jazyková príprava (1x), univerzita tretieho veku pre ľudí v poproduktívnom veku (1x), vzdelávacie možnosti pre ľudí v produktívnom veku (1x), viac kurzov a záujmovej činnosti pre širokú verejnosť (1x) - Kultivovať dobrovoľníctvo na školách – motivovať študentov realizovať praktické aktivity pre komunitu ako sadenie stromov, čistenie brehov a iné (1x) - Špeciálne školstvo – školy pre deti s autizmom (1x), akceptácia integrovaných detí na školách pedagógmi (1x) - Podpora športu na školách (1x) – podporiť rozvoj pohybovej gramotnosti a zdatnosti u detí a mládeže od ZŠ (1x), elitná stredná športová škola na Liptove (1x) - Vzdelávanie je dostatočné – je možnosť chodiť aj mimo okres (1x)
Obce UMR	- Kvalitné a moderné vzdelávacie programy (6x) – praktická výuka pre život (1x), originalita (1x), finančné vzdelávanie a gramotnosť od ZŠ (2x), viac praktických akcií v teréne pre daný predmet (1x) - Špeciálne školstvo (6x) – školy pre deti s autizmom (4x), špeciálne stredné školy (2x), dostatok pedagógov pre prácu s deťmi s autizmom (1x), viac možností zamestnania pre deti s autizmom (1x), špeciálne vzdelávacie zariadenia pre postihnuté osoby (1x) - Vybavenosť škôl (5x) - Materské školy – kapacity MŠ (3x), veľké materské centrum v Ružomberku – rozšíriť MC Nevedko (1x), lesná MŠ v Ružomberku (1x) - Kvalita mimoškolskej vzdelávacej činnosti (3x) – informovanosť rodičov a detí o mimoškolských aktivitách (1x) - Dostupnosť vzdelávania a škôl (2x) - Školské kluby (1x) - Základné umelecké školstvo (ZUŠ) (1x) - Vysoké školstvo – odbory, ktoré chýbajú študentom (1x), technické odbory VŠ na Liptov (1x) - Stredné školstvo – viac alternatív štúdia na SŠ (1x), rozšírenie ponuky učebných programov (2x), odbory, ktoré chýbajú študentom (1x), remeselnícke školy (1x), odbory, o ktoré je záujem – murár, elektrikár, vodár (1x) - Kvalitné duálne vzdelávanie – spolupráca SŠ a zamestnávateľov (1x), príprava na povolanie (7x) - Všeobecná podpora školstva a vzdelávania – koncepčný rozvoj školstva (1x), finančná podvýživa v školstve a slabé čerpanie EÚ zdrojov (2x) - Vzdelávanie dospelých – univerzita tretieho veku na Katolíckej univerzite (1x), edukácia verejnosti o zdravom životnom štýle (1x), náučné programy v prírode pre starších (1x), voľnočasové vzdelávacie aktivity pre všetky vekové kategórie (1x) - Kvalita pedagógov – kvalitní riaditelia (1x), mladí učitelia (2x), učitelia-dôchodcovia by nemali učiť (1x), vzdelávanie pedagógov (1x) - Podpora športu na školách – podpora už od MŠ a práca s početnými talentmi na Liptove (1x), športové školy (1x), viac športových akcií pre deti na školách (1x), viac možností športu (1x) - Vzdelávanie je dostatočné (5x)
Mesto Ružomberok	- Kvalitná vybavenosť škôl (32x) – zútulnenie (1x), modernizácia škôl (2x), cyklostojany pri školách (1x), zníženie rýchlosti pri školách (1x), školské uniformy na dosiahnutie rovnosti (1x), každá škola má mať vlastnú jedáleň, kuchyňu a telocvičňu (1x) - Kvalitné a moderné vzdelávacie programy (29x) – učenie pre prax a život (3x), jazykové vzdelávanie (2x), finančná gramotnosť (2x), viac športu a viac prírody do vzdelávacieho procesu (2x), zážitkové učenie – spoznávať reálny svet (1x), školstvo zamerané na zážitky a znalosti, ktoré sa využijú v reálnom živote (1x), kritické myslenie do vzdelávania na ZŠ/SŠ (2x), školské súťaže (1x), málo zmien vo výučbe – veľa nepodstatného učiva a zbytočná záťaž (1x), inovácie (1x), formovanie charakteru, nielen intelektu (1x), prevencia pred drogami (1x), sexuálna výchova – partnerstvo – rodičovstvo (1x), prepojenie seniorov a detí pri vzdelávaní (1x), envirovýchova pre deti a mládež v ekocentrách (2x), výučba inovatívnych programov ako IT, multimédiá, digitálny dizajn (1x), podpora ekologického a prokomunitného spôsobu života (1x), regionálne vzdelávanie a spoznávanie regiónu so zapojením regionálnych inštitúcií (1x) - Materské školy – kapacity MŠ (21x), viac kurzov a aktivít pre batoly (1x) - Dostupnosť vzdelávania a škôl (16x) – dostupnosť moderných technológií (1x), vybavenosť odborných učební SŠ (1x) - Pestrá a kvalitná mimoškolská vzdelávacia činnosť (16x) - Špeciálne školstvo (12x) – školy pre deti s autizmom (2x), inkluzívne vzdelávanie (1x) - Školské kluby (9x) – viac krúžkov (1x) - Kvalitné duálne vzdelávanie – spolupráca SŠ a zamestnávateľov (7x), príprava na povolanie (28x), riešenie prípadových štúdií (1x) - Vysoké školstvo (7x) – univerzita rieši mestské problémy (1x), zrušenie zbytočných VŠ (1x), školské kurzy pre externistov (1x) - Základné umelecké školstvo (6x) - Základné školstvo – správna selekcia zamerania ďalšieho vzdelávania u detí (1x), lepšia príprava na stredné školy (1x) - Stredné školstvo – viac alternatív štúdia na SŠ – rozšírenie ponuky učebných programov (9x), odbory, ktoré región potrebuje (1x), prezentácia odborov verejnosti, napr. školské kaderníctvo

	(1x), doplnenie odborov, o ktoré je záujem – vodár, elektrikár, kominár (1x), školské kurzy pre externistov (1x) - Práca s mládežou – mladí zapojení do riadenia a fungovania mesta (1x) - Všeobecná podpora školstva a vzdelávania – viac peňazí do školstva (2x), prílišná byrokracia na školách (1x), zapojenie vzdelávacích organizácií do verejného života (1x) - Vzdelávanie dospelých (2x) – jazykové kurzy (1x), vzdelávanie generácie 40+ – rekvalifikácie, rozširovanie obzorov (1x), podpora ekologického a prokomunitného spôsobu života (1x) - Dobrovoľníctvo na školách (1x) - Kvalita pedagógov – erudovaní učitelia (1x), PC gramotnosť pre pedagógov (1x), odborné vzdelávanie pedagógov (1x), motivovaní a ohodnotení učitelia (2x), zmena prístupu pedagógov k žiakom/študentom (1x) - Podpora športu na školách – športové súťaže (1x) - Vzdelávanie je dostatočné – bez výhrad (4x)
--	--

3. Navrhované zmeny v environmentálnej oblasti a v oblasti životného prostredia

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Koncepcný prístup (1x), aktívna práca úradov na prospech všetkých – v rozhodnutiach/povoleniach hľadať všeobecne prospešné riešenia bez negatívnych dopadov na prírodu (1x), zásadný je udržateľný rozvoj (1x) - Adaptácia na klimatickú zmenu – klimatickej zmene nie je venovaná dostatočná pozornosť (2x), zakázať nepriepustné betónové povrchy na parkoviskách v meste (1x), zakladanie alejí a stromoradií v krajine ako kostry ekologickej stability (1x), zastaviť bezbrehé vysádzanie stromov aktivistami bez režimu následnej starostlivosti (1x) - Využitie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) – využitie geotermálnej energie (1x), využitie solárnej a veternej energie, fotovoltaiky a biomasy (2x) - Energetické hospodárstvo (2x) – zavádzanie moderných technológií ako solárne panely na verejné budovy (1x), pomôcť správcovi bytových domov dosiahnuť energetické úspory (1x) - Odpadové a obehové hospodárstvo (10x), energetické zhodnotenie odpadov na úkor skládkovania (1x), spoločné brigády na zber odpadu (3x), podzemné kontajnery (1x), zvýšiť motiváciu recyklovať a triediť odpad (1x), kompostovanie (1x), kvalitná spaľovňa odpadov (2x), viesť a motivovať ľudí k separovaniu odpadov (9x), chýba reálna kontrola separovania odpadov (2x), podporovať množstevný zber TKO (1x), zabezpečiť dostupnosť bio odpadových nádob v domoch (1x), dôkladná separácia (1x), viac separačných nádob v obciach, v centre a na turistických miestach (3x), správne nakladanie s odpadom (1x) - Ochrana a čistota ovzdušia (13x), eliminovať emisie Mondy (1x), podpora alternatívnej dopravy (1x), zákaz vyhládkových letov vrtuľníkom (1x), kontrola na dedinách, čo vypúšťajú do ovzdušia (1x) - Ochrana a čistota vody (13x), zveľaďovanie brehov Liptovskej Mary (1x), v obciach v 21. storočí chýba kanalizácia (2x), ochrana vôd pred neregulovanými splaškami (1x) - Ochrana lesov a pôdy pred odlesňovaním a odvodňovaním (1x), menej výrubov, zastavenie ťažby (2x), viesť k potravinovej sebestačnosti (1x) - Ochrana prírody a krajiny (18x), čistota prírody (4x), premnožené medvede (1x), zamedzenie čiernych skládok (1x), biokoridory na cestách pre zver (1x), regulácia pohybu v prírode (1x), nepripravovať ľudí o možnosť rekreácie v prírode (2x) - Urbanizmus a územné plánovanie – ochrana prírody pred developermi a výstavbou – stavebné uzávery (7x), zastavenie výstavby v Jasnej a v národných parkoch (4x), zastaviť predaj brehov Liptovskej Mary súkromníkom (1x), prísne regulovať vzhľad a materiály (1x), zastaviť výstavbu na Liptovskej Mare a pod kopcami (1x), udržateľná obnova budov – maximálne zachovať historické a krajinárske hodnoty nehnuteľností pri ich rekonštrukcii (1x) - Vodná nádrž Liptovská Mara – cyklochodník okolo Liptovskej Mary (1x), revitalizácia Liptovskej Mary na okraji mesta na oddychovú zónu s mestskou plážou (1x) - Kvalitná a odborná starostlivosť o zeleň/o stromy, kry, trávniky, záhony (3x), viac zelene v meste (7x), atraktívnejšie parky (1x), parky v centre nie sú pre bežných ľudí – potrebná revitalizácia zelene a mobilár (1x), odborná a kvalitná starostlivosť o zeleň, revitalizácia zelene, úpravy v parkoch (16x), kosenie len určitých pásov a zóny bez kosenia (1x), inštitúcia na starostlivosť o zeleň (1x) - Starostlivosť o verejné priestranstvá – zazelenanie a estetizácia (4x), čistota verejných priestorov (4x), bylinkové záhrady ako súčasť verejných priestranstiev (1x), komunitné záhrady na sídliskách (1x), obnova ovocných sádov, napr. na Háji, v Stošiciach (1x), vyčistenie miest od vizuálneho smogu a zavedenie jednoduchého manuálu označovania prevádzok (1x), vizuálne atraktívne verejné priestory (1x) - Envirovzdelávanie a envirovýchova (2x) – výuka ľudí k zodpovednému správaniu sa v prírode (1x), osвета o separovaní a odpadovom hospodárstve – aby odpad nevznikal, osвета o upcyclingu a cirkulárnej ekonomike (2x)

	- Útulky pre túlavé zvieratá (1x)
Obce UMR	- Koncepčný prístup (1x), viac adaptovaných eko riešení (1x) - Adaptácia na klimatickú zmenu (1x) – vodozádržné opatrenia (1x), izolačná zeleň pozdĺž ciest (1x), zelené strechy na administratívnych budovách (2x), e-bike požičovne (1x), záhradkárstvo (1x) - Využitie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) – neuvedené - Energetické hospodárstvo (1x) - Odpadové a obehové hospodárstvo (2x), separačné nádoby na sklo a plasty povinne do domácností (1x), kompostáreň pre Liptov (1x), separácia odpadu/triedenie a znižovanie odpadu (3x) - Ochrana a čistota ovzdušia (18x), problémové Mondi ako najväčší znečisťovateľ (5x), monitorovacie stanice kvality ovzdušia (1x), štúdiá na ochranu ovzdušia Mondi (1x) - Ochrana a čistota vody (8x), kanalizácia v obciach (1x) - Ochrana lesov a pôdy – menej ťažby dreva (1x), výsadba lesov (1x), altánky v lesoch (1x) - Ochrana prírody a krajiny (12x), likvidácia čiernych skládok (2x), zelené hliadky (2x) - Urbanizmus a územné plánovanie – regulácia výstavby v turistických oblastiach/Liptovská Mara, Demänovská dolina (1x) - Vodná nádrž Liptovská Mara – neuvedené - Kvalitná a odborná starostlivosť o zeleň/parky (6x), výsadby nových stromov/zelene/parkov (6x) - Starostlivosť o verejné priestranstvá (3x), čistota mesta (4x), verejné ihriská (1x), krajšie mestské námestie (1x) - Envirovzdelávanie a envirovýchova (1x) – edukácia o separácii odpadov (1x), edukácia seniorov o odpadoch (1x), zapojenie verejnosti, napr. brigády (1x), Deň stromov a Deň vody organizovať so školami (1x), informovanosť – nielen letákmi o separovaní (1x), osвета a akcie (1x)
Mesto Ružomberok	- Koncepčný prístup (1x) - Adaptácia na klimatickú zmenu (15x) – záhradkárstvo (13x), motivácia využívať alternatívnu nízkoemisnú dopravu (1x), elekrobuses (1x), preferovaná cyklopráva (1x), so SSE ukončiť mulčovanie krovín a tým aj ničenie biotopov pod VN vedením (1x), povinné zachytávanie dažďovej vody na novostavbách (1x) - Využitie obnoviteľných zdrojov energie (OZE) – fotovoltaika, slnečná energia, geotermálna energia (5x), zelené zdroje vykurovania (1x), tepelné čerpadlá (1x) - Energetické hospodárstvo (11x), pasívne verejné budovy (2x) - Odpadové a obehové hospodárstvo (39x), podzemné kontajnery (2x), bezodpadová politika miest a obcí (1x), masívnejšia recyklácia (4x), motivácia k separovaniu ekonomickými benefitmi, napr. znížením poplatkov (4x), zneškodňovanie TKO v regióne, nie jeho vývoz (1x), recycle/reuse centrum (1x), zhodnotenie odpadu v obciach (1x), podporovať kompostovanie v domácnostiach (2x), kontajnery na bioodpad a biosáčky do domácností (2x), častejšie vynášanie bioodpadu (3x), zlepšenie frekvencie vývozu komunálneho a vytriedeného odpadu – najmä plastov, ktoré sa hromadia pri kontajneroch (4x), kvalitná spaľovňa s filtrami (2x), viac nádob na separovaný odpad na ulici a po meste (9x), veľkokapacitné kontajnery na TKO (1x) - Ochrana a čistota ovzdušia a znižovanie emisií (73x), problémové Mondi ako najväčší znečisťovateľ (6x), ukončiť greenwashing od Mondi na podporu enviro dní (1x), pravidelná kontrola kvality ovzdušia (1x), prašnosť (6x), odškodňovanie verejnosti od Mondi za znečisťovanie ovzdušia napr. v nízkych poplatkoch za vykurovanie, verejnými službami ako plaváreň zdarma a iné (3x) - Ochrana a čistota vody (36x), kanalizácia obciam (2x), nedostatočná ČOV Hrboltová pre Mondi aj pre mesto Ružomberok (1x) - Ochrana lesov a pôdy – nahradiť lesné hospodárenie rekreačným využitím lesov (1x), čistenie lesa a okrajov ciest po výrube (1x) - Ochrana prírody a krajiny (42x), čistota prírody (1x), envirozáťaž ako Dúbravské bane (1x), náučné chodníky (1x), fotopasce/zelené hliadky na legalizáciu čiernych skládok (3x) - Urbanizmus a územné plánovanie – neuvedené - Vodná nádrž Liptovská Mara – zanedbaná plocha pri kostolíku na Liptovskej Mare – chýbajú koše, WC, kosenie, starostlivosť, čistenie (1x) - Kvalitná a odborná starostlivosť o zeleň/parky (48x), viac kvalitnej verejnej zelene (24x), absencia mestského parku v centre mesta (5x), výsadba kvetinových záhonov (4x), stromové aleje (1x), menej kosenia a viac lúk (1x), úprava parku pri Váhu (1x), minimalizovať rúbanie stromov (2x), po výrube drevín kvalitná výsadba (1x), mestský záhradník (1x), zeleň do vnútroblokov sídlisk ako komunitné záhrady/záhony (2x) - Starostlivosť o verejné priestranstvá – zazelenanie a estetizácia (12x), čistota verejného priestranstva (9x) a čistota verejných WC (1x), katastrofálny mobiliár v centre mesta (1x), minipláže na brehu Váhu a Revúcej (1x), neudržiavaný verejný priestor (1x), viac ihrísk (1x), pitná voda na verejné priestranstvá (1x), zóny pre psíčkárov, zelené oddychové zóny (3x), vizuálny smog (1x), špinavé vstupy do mesta (1x) - Envirovzdelávanie a envirovýchova pre školy a verejnosť (5x) – brigády na zber odpadkov v lesoch a čistenie riek (2x)

4. Navrhované zmeny v oblasti mobility

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Chýbajúce cyklochodníky (30x), cyklochodníky do dedín, mestských častí a turistických centier (5x), cyklochodník Liptovská Mara (3x), cyklochodník Jasná (2x), neničiť zeleň kvôli ich budovaniu (1x), rozšírenie cyklochodníkov o pruh pre chodcov (1x), cyklistický podchod pod mostom v Okoličnom (1x), zdokonaľiť sieť cyklistickej infraštruktúry (1x), cyklistický chodník Liptovský Mikuláš – Liptovský Hrádok (1x), cyklistický chodník Podbreziny – Žiar (1x) - Parkovanie v meste a na sídliskách (22x), parkovací dom Podbreziny a iné sídliská (5x), parkovanie Podbreziny (2x), parkovacia politika – spoplatnenie pre ďalšie autá v rodine (2x), parkovacie karty pre rezidentov ako v Bratislave (1x), podzemné parkovacie domy, parkoviská s rozumnými cenami pri bodoch záujmu v prírode (1x) - Kvalitné a opravené cesty (15x), osvetlenie ciest (1x), kruhové objazdy (1x) - Kvalitné chodníky (14x) - Čisté pešie zóny (3x), chýba pešia zóna pri Váhu popri cyklochodníku (1x), oddychové zóny (1x), podpora pešej mobility v mestách – korzovanie, atraktívne a bezpečné trasy (1x) - Cyklotrasy pre MTB aj rodiny s deťmi (4x), bezpečný chodník pre deti z Bodíc do školy v Demänovej (1x) - Atraktívna verejná doprava (11x), podpora integrovanej dopravy – vlaky zosúladené s MHD autobusmi (4x), železnica/zubačka do Jasnej (3x) a do Korytnice (1x), bezbariérová verejná doprava (2x), verejná doprava aj vo večerných hodinách (1x), CNG pohon pre autobusy (1x), malé autobusy pre menej vyťažené spoje (1x), viac spojov vlakom (1x), intermodálny dopravný uzol pri novej železničnej stanici (1x) - Alternatívne spôsoby dopravy – nízkoemisná doprava, cyklodoprava (5x), požičovne e-bikov, bicyklov a kolobežiek (2x), znevýhodnenie áut (2x), elektromobilita (2x), chodníky s lepším asfaltovým povrchom vhodné pre skateboards, kolobežky a korčule (1x), bezpečnosť cyklistov na cyklotrase Ondrašová – Tatralandia (1x), parkovacie domy pre bicykle (1x), elektronabíjačky na tankovanie elektromobilov (1x), odľahčenie križovatiek medzi 15:00 a 16:00 (1x), pravidelná ekologická doprava z miest do obcí (1x)
Obce UMR	- Chýbajúce cyklochodníky (13x), cyklochodník Ružomberok – Liptovský Mikuláš (3x), cyklochodník Ružomberok – Ludrová – Štiavnička – Štiavnica (2x), cyklochodník Liptovský Mikuláš – Liptovský Trnovec (1x), cyklochodník Ružomberok – Liptovská Teplá (1x), cyklochodník Ružomberok – Korytnica (1x), prepojenie obcí a miest cyklochodníkmi (1x) - Dobudovaná diaľnica a R1 (4x) - Kapacity pre parkovanie (15x), parkovisko zdarma pri železničnej stanici (1x), parkovacie domy (1x), parkovacia politika v meste (1x), vybudovanie parkoviska na prašnom mieste pri Priore v Ružomberku (1x) - Kvalitné a opravené cesty (16x) - Kvalitné chodníky (12x) - Viac peších zón (3x) - Cyklotrasy (4x), pruhy pre bicykle (1x) - Atraktívna verejná doprava – podpora integrovanej dopravy – vlaky zosúladené s MHD autobusmi (1x), MHD pre ľudí (1x), prepojenie obcí a miest zbernými autobusmi (1x) - Zvýhodnenie alternatívnych spôsobov dopravy (1x), podpora železničnej dopravy (3x), nabíjacie stanice na elektromobily a e-biky (2x), elektromobilita (1x), uprednostnenie chodcov a cyklistov vo verejnom priestore (1x), bikesharing v Ružomberku (1x), parkoviská pre bicykle/kolobežky (1x)
Mesto Ružomberok	- Chýbajúce cyklochodníky v mestách, do dedín, mestských častí a turistických centier (76x), cyklochodník okolo Liptovskej Mary (5x), cyklochodník naprieč Ružomberkom (3x), cyklochodník do Korytnice (2x), cyklochodník Ružomberok – Štiavnička (1x), cyklochodník do Hrabova (1x) - Parkovanie v meste a na sídliskách (73x), parkovacie domy (5x), záchytné parkoviská pred vstupom do veľkých turistických stredísk, aby sa zabránilo devastácii prírody (3x), podzemné parkovanie (2x), parkovanie zdarma na obmedzenú dobu pri verejných inštitúciách, pošte a na železničnej stanici (2x) - Kvalitné a opravené cesty (69x) – farba na prechodoch pre chodcov sa šmýka (1x), viac jednosmeriek v Ružomberku (1x) - Kvalitné chodníky (54x) – čistota ciest a chodníkov (2x), debarierizácia chodníkov (2x) - Dobudovaná diaľnica (18x) - Čisté pešie zóny (14x) – oddychové zóny (4x), po pešej zóne chodia zásobovacie autá (3x), promenády pre peších pri riekach (1x) - Cyklotrasy (9x) – traily (1x), cyklopruhy pre cyklistov na miestnych komunikáciách (2x) - Atraktívna verejná doprava (4x) – integrovaný dopravný systém (8x), súčasná MHD v Ružomberku nie je dobre nastavená a je neefektívna – autobusy vozia vzduch, nenadväzujú spoje, prestoje (6x), zdarma mestská MHD vrátane Vlkolínca (3x), ekodoprava v MHD (1x), nízkopodlažné autobusy v MHD (1x) - Alternatívne spôsoby dopravy – nízkoemisná doprava a cyklodoprava (8x), posilnenie

	a modernizácia železničnej dopravy (10x), chýbajú požičovne bicyklov a kolobežiek (3x), znižovanie podielu individuálnej automobilovej dopravy (2x), cyklostojiská so stojanmi na bicykle v meste (2x), parkovanie pre bicykle na železničnej stanici (2x), kryté stojiská na bicykle u najväčších zamestnávateľov (1x), nabíjacie stanice na sídliská (1x), parkovanie bicyklov na sídliskách – monitorované kľetky so stojanmi (1x), cargobike sharing (1x), opatrenia pre bezpečnosť na bicykli a cyklo dopravy (1x)
--	---

5. Navrhované zmeny v oblasti športu

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Všeobecná podpora športu pre verejnosť (2x), podpora amatérskeho športu (5x), systémová podpora športových klubov (6x), rozumné pravidlá podpory (1x), podpora športu pre zdravie (1x), málo druhov športov pre verejnosť (1x), podporovať nízkonákladové prírody blízke športy (1x), podporovať masové športové akcie (1x), podpora klubov pre autistické deti (1x), finančná podpora všetkých druhov športu (1x), nezabúdať na stolný tenis (1x) - Vrcholový šport – podpora profesionálneho športu (1x), riadny majiteľ HK32 (1x), nefinancovať hokej – je na smiech (1x) - Infraštruktúra pre pohyb v prírode – zimné a letné bežecké trate (2x), cyklotrasy (14x), pešie turistické trasy (11x), bezpečné cyklochodníky (4x), Nordic walking trasy (1x), vysoké ceny športových aktivít ako lyžovanie (1x), prístup a služby pre plávanie v Liptovskej Mare (1x), verejná mestská pláž pri Liptovskej Mare s verejnými športoviskami pre športy ako basketbal, plážový volejbal, bedminton, skateboard, fitness, bodyweight a iné (1x) - Športoviská – revitalizácia a budovanie verejných športovísk (11x), dostupnosť športovísk a športu pre verejnosť (3x), viac multifunkčných ihrísk, aj v každej dedine (2x), chýba lezecká stena (2x), obnova lyžiarskeho vleku na Podbrezinách (1x), modernizácia plavárne (2x), kvalita a dostupnosť verejného plaveckého bazéna (1x), viac strážené a udržiavané športoviská na sídliskách (2x), zanedbané školské športoviská (3x), nekvalitná vybavenosť športovísk (4x), outdoorové verejné plochy pre šport s telocvičňami v blízkosti (1x) - Práca s talentom u detí a mládeže – viesť mládež k športu cez akcie a súťaže (2x), chýbajú alebo sú zanedbané detské ihriská (5x), chýbajú športoviská pre deti od 8 do 13 rokov (1x), outdoorové ihriská pre deti a moderné športy – skateparky (2x), chýbajú BMX dráhy, pumptracky (2x), posilnenie pohybovej prípravy od škôlky (1x), monitoring a rozvoj pohybového talentu na školách/diagnostika, spolupráca s profesionálnymi športovými odborníkmi na školách (1x) - Vzdelávanie odbornej športovej verejnosti – koncepcná podpora detských športových aktivít cez zdieľaných kondičných trénerov na tréningoch detí (2x) - Informovanosť – informácie o cyklotrasách a športovom využití na jednom mieste (1x) - Oplotený priestor ako ihrisko pre psov (1x)
Obce UMR	- Všeobecná podpora športu pre verejnosť (2x), koncepcnosť (1x), podpora a zázemie amatérskeho športu (2x), systémová podpora miestnych športových klubov (3x), podpora pre masové športové akcie – cyklo maratóny, bežecké maratóny, skupinové cvičenia v prírode (1x), plnohodnotná podpora aj pre iné športy ako futbal a basketbal (2x), podpora pre zimné športy (1x) - Vrcholový šport – podpora pre vrcholový šport (1x) - Infraštruktúra pre pohyb v prírode – cyklotrasy (10x), pešie turistické trasy (4x), bezpečné cyklochodníky (3x), cyklochodník do Liptovského Trnávca (1x), cyklochodník Ružomberok – Liptovský Mikuláš (1x), outdoorové športoviská (1x), dostupnosť do Skipark Ružomberok (1x) - Športoviská – revitalizácia, budovanie a údržba verejných športovísk (11x), dostupnosť športovísk pre verejnosť (4x), športové haly (1x), lezecká stena (1x), telocvične v hroznom stave (1x), slabé vybavenie športovísk a telocviční športovým náradím a pomôckami (3x), katastrofálna plaváreň v Ružomberku (6x), konečne v Ružomberku atletická dráha 400m (1x) - Práca s talentom u detí a mládeže – moderné športoviská pre mládež, skatepark (1x), dobudovanie a starostlivosť o detské ihriská (7x), ihriská aj pre deti vo veku 9+ (1x), práca s detským talentom na školách – identifikovanie a podpora rozvoja (1x), obnova zimného štadióna (1x), viac športových krúžkov pre škôlky a školy (1x) - Vzdelávanie odbornej športovej verejnosti – kurzy pre fyzioterapeutov (1x), športové vzdelávacie kurzy pre jógu a pilates (1x) - Informovanosť – neuvedené.
Mesto Ružomberok	- Dostupnosť športu pre každého (12x); cenovo dostupnejšie spôsoby športovania pre domácich (1x) - Všeobecná podpora športu pre verejnosť, aj grantová (4x), koncepcná podpora amatérskeho športu (9x), systémová podpora športových klubov (18x), nepodporovať len basketbal a futbal, ale aj iné športy ako napr. hádzaná, volejbal, atletika, beh a iné (4x), viac športových klubov pestrejšieho zamerania (1x), chýba kvalitný atletický a gymnastický klub pre deti a mládež (1x), viac športových podujatí (1x)

	- Vrcholový šport – podpora profesionálneho športu (6x), Malinô Brdo budovať ako stredisko pre lyžiarske talenty (1x) - Infraštruktúra pre pohyb v prírode – Ružomberok dokáže byť malé „bike friendly“ mesto (1x), cyklotrasy (16x), pešie turistické trasy (23x), bezpečné cyklochodníky (36x), cyklochodník okolo Liptovskej Mary (3x), využiť prírodné okolie mesta pre šport (2x), bežecké trate (1x), trasy pre kolieskové korčule (2x) - Športoviská – neudržiavané verejné športoviská (33x), nové multifunkčné športové haly (2x), všesportová hala pre verejnosť ako v Liptovskom Mikuláši (1x), vytvoriť ucelený športový areál okolo zimného štadióna s ihriskami pre hokejbal a florbal, moderné športy ako skatepark, pumptrack, bedmintonová hala a iné (1x), zastavenie ničenia existujúcich športových areálov (1x), zlepšenie školských športovísk a areálov (2x), nový atletický areál (7x), kvalitné školské športovisko pri každej škole (16x), detské multifunkčné ihriská/športoviská v každej mestskej časti využiteľné celoročne (3x), zlý stav detských ihrísk a preliezok v meste (33x), verejné kúpalisko (5x), plaváreň (31x), skatepark (2x), podpora sídliskových ihrísk a športovísk (1x), vybavenosť športovísk a ihrísk (16x), lezecká stena (1x), vonkajšie workout ihriská (4x), transformovať niektoré nefunkčné ihriská na fitparky (1x), chýba kvalitné športovisko pre florbal (2x), chýba kvalitné športovisko pre basketbal (2x) - Práca s talentom u detí a mládeže – podpora mladých športových talentov (1x), všetky deti by mali povinne športovať v rámci mimoškolskej činnosti (2x), viac športu pre mladých formou vybudovania vonkajších ihrísk (4x), zadarmo vstup na športoviská pre deti – plavecká a lyžiarska príprava (1x) - Vzdelávanie odbornej športovej verejnosti (1x) - Informovanosť – informovať o športových možnostiach na jednej platforme (1x)
--	---

6. Navrhované zmeny v sociálnej oblasti

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Dostupnosť (3x) - Vybavenosť (4x), sociálna vybavenosť v nových štvrtiach (1x) - Bývanie (7x), výstavba bytov (1x), byty pre mladých (4x), vysoké ceny bytov (1x), mestské nájomné bývanie (16x), cenovo, časovo a kvalitou dostupné nájomné bývanie pre mladých a mladé rodiny (6x), stop výstavbe v Demänovskej doline (1x), rekonštrukcia vojenských objektov na obytné, rekreačné a športové zóny (1x), férovosť pri kúpe pozemkov (1x) - Starostlivosť o seniorov (18x), denné stacionáre (2x), kapacity domovov pre seniorov (5x), podpora diakonie a charity pri pomoci starším/nákupy, odvoz k lekárovi (1x), stravovanie pre seniorov a osoby ZŤP (2x), nové zariadenie opatrovateľskej starostlivosti (1x), sociálna služba monitorovania seniorov a ZŤP cez signalizáciu pomoci (1x), komunitné centrá nielen pre MRK, ale aj pre aktívnu starobu – výlety pre seniorov, kurzy, prepájanie mladých rodín so seniormi – koncept „nová babka a dedko“ (3x), informovanosť seniorov o dostupnej finančnej, sociálnej a zdravotnej pomoci (1x) - Starostlivosť o hendikepovaných (5x), bezbariérové prístupy, napr. pošta (2x), denný stacionár pre ZŤP (1x), podpora autizmu (1x) - Starostlivosť o marginalizované rómske komunity/MRK: vyhľadávanie lídrov (1x), práca s MRK dospelými (4x) - Starostlivosť o sociálne znevýhodnené osoby, napr. ľudí bez domova (2x), domovy s možnosťou individuálneho ubytovania (1x) - Zdravotná oblasť (3x), prevencia zdravia (2x), heliport v nemocnici (1x) - Edukácia – nie je uvedené.
Obce UMR	- Koncepčnosť (1x) - Dostupnosť (2x) - Vybavenosť (3x) - Bývanie (8x), výstavba bytov (1x), cenovo dostupné bývanie pre mladých a mladé rodiny (6x), dostupné nájomné bývanie (11x), nedostupné nájomné byty pre mladých (3x), podpora bývania v obci (1x), nedostatok pozemkov pod rodinné domy (1) - Dostupnejšia starostlivosť o seniorov (9x), kapacity domovov pre seniorov (5x), včleňovanie seniorov do verejného života cez komunitné centrá (1x) - Starostlivosť o hendikepovaných (8x), pracovné miesta pre znevýhodnené osoby (1x), denné stacionáre pre autistov (1x) - Starostlivosť o marginalizované rómske komunity (MRK) (3x), pracovné príležitosti v Ružomberku (1x) - Starostlivosť o sociálne znevýhodnené osoby – nie je uvedené - Zdravotná oblasť (2x), prevencia zdravia (2x) - Edukácia (1x)

Mesto Ružomberok	- Koncepčnosť, systematickosť a EÚ štandardy (2x) - Dostupnosť (14x), integrácia MRK a hendikepovaných do spoločnosti (2x) - Vybavenosť (16x), infraštruktúra sociálnych zariadení (1x), klientské centrum pre sociálne služby, kde všetko vybavím na jednom mieste (1x) - Cenovo a kapacitne nedostupné bývanie (40x), bývanie pre mladé rodiny (11x), stavebné pozemky pod rodinné domy (13x), urýchlenie komasácie pozemkov v obciach (1x), mestské nájomné bývanie (42x), výstavba bytov nie apartmánov pre miestnych (6x), nájomné byty pre mladé rodiny (5x), všetci z okresu odchádzajú (1x) - Kvalitná starostlivosť o seniorov (57x), cenovo dostupné domovy pre seniorov (11x), terénna ošetrovateľská starostlivosť (1x), motivácia pracovať ako odborník v sociálnych službách (2x), kluby seniorov (1x), komunitné záhrady k domovom pre seniorov (1x), medzigeneračné komunitné centrá s programom pre seniorov (2x) - Starostlivosť o hendikepovaných (18x), denné /týždenné stacionáre pre osoby s autizmom (4x), denné/týždenné stacionáre pre hendikepované deti, dospelých a seniorov (3x), bezbariérovosť chodníkov a verejných budov, napr. pošty (7x), chránené bývanie a chránené dielne (1x) - Terénna starostlivosť o marginalizované rómske komunity (MRK) (5x), MRK zapojené do pracovných programov (1x), čistota (1x) - Starostlivosť o sociálne znevýhodnené osoby – starostlivosť o matky po materskej dovolenke – poskytovanie školení a kurzov (1x), komunitné centrá pre matky s deťmi s ihriskami (1x), komunitné centrá pre mladých (1x), rastúca drogová závislosť mladých (1x) - Zdravotná oblasť (12x), infraštruktúra zdravotníckych zariadení (1x), prevencia zdravia (12x), motivácia pracovať v zdravotníctve (1x) - Edukácia (1x)
------------------	---

7. Navrhované zmeny v ekonomickej oblasti a podpore podnikania

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Podpora zamestnanosti a trhu práce (11x), väčšia rozmanitosť trhu práce, najmä pre mladých (1x), pracovné príležitosti mladým, aby neodchádzali do zahraničia (2x), málo príležitostí zamestnať sa v odbore (1x), podpora zamestnávania postihnutých autizmom (1x), vyššie platy (1x), vyrovnať na Liptove platy k cenám potravín a nehnuteľností (1x) - Podpora podnikania (13x), menej byrokracie (2x), odbremeniť začínajúcich podnikateľov od daní a poplatkov (1x), menšie odvody (1x), podpora fungujúcich podnikov (1x), podpora malých podnikateľov (3x) - Podpora inovácií (11x), podpora firiem s technológiami budúcnosti (1x) - Podpora lokálnej produkcie a lokálnych výrobcov (4x), podpora sebestačnosti vidieka a tým lokálnej ekonomiky (1x) - Podpora zelenej ekonomiky – výroba solárnej energie (1x), podpora zatepľovania (1x), podpora zachytávania vody v krajine (1x), podpora ekologických podnikov (1x), podpora podnikateľov, ktorí dbajú na kvalitu verejného priestoru (1x), optimalizácia osvetlenia, čím sa dosiahnu energetické úspory až o 30% (1x) - Odvetvová podpora – podpora aj iných odvetví ako cestovný ruch (3x), práca stagnuje, je len jednostranná podpora pre cestovný ruch (4x), podpora malých projektov (1x), podpora IT odvetvia (1x) - Podpora investícií – trh práce otvoriť pre nadnárodné spoločnosti (2x) - Podpora od samosprávy – lepšia mobilita MHD do práce (1x), transparentné pravidlá pre spoluprácu so samosprávou (1x) - Spolupráca a sieťovanie – fungujúci podnikateľský klaster (1x), inkubátor firiem (1x), campusy pre firmy (1x), hub pre startupy malých podnikateľov a poskytovanie služieb ako účtovníctvo, biznis mentoring atď. (1x)
Obce UMR	- Konceptia (1x) - Podpora zamestnanosti a trhu práce (14x), mladí odchádzajú z mesta za prácou (1x), nezáujem pracovať v Ružomberku (1x), málo pracovných príležitostí pre vzdelaných (7x) - Podpora podnikania, ktorá je na Liptove malá (9x), podpora malých podnikateľov (1x) - Podpora inovatívneho podnikania (4x) - Podpora lokálnej produkcie a lokálnych výrobcov (2x) - Podpora investícií – prestať brzdiť prívle nových investorov do Ružomberka (2x) - Podpora digitalizácie podnikov (1x)
Mesto Ružomberok	- Podpora zamestnanosti a trhu práce (45x), viac atraktívnych pracovných príležitostí (26x), informovanosť o voľných pracovných miestach (1x), pracovné príležitosti vzdelaným (1x), zastaviť odliv ľudí za prácou z Ružomberka (2x), podpora pracovných príležitostí pre mladých (1x) - Podpora podnikania (38x), podpora startupov a začínajúcich podnikateľov (3x), podpora SZČO

	(2x), vysoké nájom pre SZČO (1x), podpora malých podnikov (2x), podpora podnikateľom, ktorí tvoria pracovné miesta (1x), menej byrokracie (1x), podpora sociálneho podnikania (1x), mediálna a ekonomická podpora šikovným podnikavým Liptákmi (1x) - Podpora inovácií (35x), podpora ľudí s inovatívnym nápadom (1x), absencia kreatívneho myslenia v Ružomberku (1x) - Podpora lokálnej produkcie a lokálnych výrobcov (7x) - Podpora zelenej ekonomiky – podpora podnikania, ktoré prispieva k udržateľnosti (1x), podpora podnikov, ktoré prispievajú k adaptácii na zmenu klímy (1x), podporovať podnikanie v mäkkom cestovnom ruchu a v envirovýchove (1x) - Odvetvová podpora – podpora zamestnanosti v cestovnom ruchu (4x), podpora priemyslu (1x) - Podpora investícií – priemyselný park (3x), získavanie nových zamestnávateľov a investorov (11x), zastaviť Mondi v politike bránenia vstupu novým zamestnávateľom (6x), podpora podnikateľov v areáli Texicom a Tehelňa (1x), rozumné využitie Hypernovy (1x), mesto nevytvára podmienky potenciálnym zamestnávateľom (2x) - Podpora od samosprávy – väčšie prepojenie verejnej správy a podnikateľov (1x), zákazky z mestského úradu pre lokálne firmy (1x), rozvoj dostupnosti elektronických služieb a osвета v tomto smere (1x), podpora pre prevádzok v centre mesta zo strany mesta (1x), prepojíme obidva okresy v jeden celok a budujeme silný región Liptov pre podnikanie (1x), podpora greenparkov s inžinierskymi sieťami pre investorov (1x), viac firiem s medzinárodnou pôsobnosťou (1x), vysoký poplatok za smeti (1x) - Spolupráca a sieťovanie – office hub alebo coworking priestor spojený s poskytnutím mentoringových služieb (2x), podpora mimovládnych organizácií (1x)
--	---

8. Navrhované zmeny v cestovnom ruchu

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Koncepcnosť rozvoja cestovného ruchu v regióne (2x), stratégia, aby cestovný ruch nebol príčinou deštrukcie (1x), regulácia návštevnosti niektorých dolín a Liptovskej Mary (3x), prilákať turistov z Jasnej do centra mesta (1x), rozvoj potenciálu Liptovskej Mary (1x), nemôžu projekty troskotať na ochranároch (1x), Demänovská dolina a Liptovská Mara znížili podstatu regiónu a posunuli mierku normálnosti (2x), podpora domáceho cestovného ruchu (1x), vzhľad obcí a miest – prepracovať územné regulatívy a regulovať výstavbu atrakcií cestovného ruchu (1x) - Dostupnosť služieb (8x), autobusová doprava do turisticky zaujímavých lokalít (1x), služby za rozumné ceny (2x), kvalita služieb (2x) - Vybavenosť (3x), odľahčiť mesto od dopravy (1x), ucelenosť a jednotnosť parkovacej politiky (2x), bezplatné záchytné parkoviská (3x), interaktívne lavičky s pripojením mobilu a tabletu na internet (1x), obnova lyžiarskeho strediska Liptovský Ján (1x), obnova lyžiarskeho vleku na Podbrezínach (1x), elekrobuses do Jasnej (1x), dodržiavať dizajnmニュアル námestia (1x) - Zážitkovosť (4x), udržateľné formu cestovného ruchu a nie masový cestovný ruch, ale prírodný cestovný ruch a agroturizmus (2x), produktové inovácie (1x), nové atrakcie (1x) - Intenzívna propagácia doma a najmä v zahraničí (12x), informovanosť (1x), selektovať cieľové skupiny na oslovenie (1x) - Skvalitnenie infraštruktúry cestovného ruchu (18x), prístupová cesta do Jasnej (1x), prepojiť obce okolo Liptovskej Mary starými poľnými cestami (1x), osvetlenie cesty (2x), chodníky a WC na turisticky navštevovaných miestach (1x), promenáda okolo Liptovskej Mary (1x), prístup k vode Liptovskej Mary – mestská pláž (1x), budovať zariadenia pre šport a rekreáciu na Liptovskej Mare (2x), nové mestské kúpaliská (1x), zábavné parky (1x), lepšia úroveň kvality turistických chodníkov – rebríky, mostíky, prístrešky (1x), cyklochodník Liptovský Mikuláš – Demänovská dolina (1x), peší chodník Demänová – Jasná (1x) - Starostlivosť o miestnych – miestni nechcú turistov (1x), väčšie zľavy pre domácich mimo sezón (6x), zjednodušenie prístupu k službám miestnym cez symbolické poplatky (1x) - Personál v cestovnom ruchu – ochota personálu (1x), nízka kontrola podnikania v cestovnom ruchu (1x), nízka ochrana zamestnancov a brigádnikov v cestovnom ruchu (1x) - Spolupráca a sieťovanie – podpora sieťovania podnikateľov (1x) - Edukácia a osveta – osveta a vzdelávanie starostov v udržateľnom cestovnom ruchu (2x), edukácia turistov, aby si vážili prírodu (1x), podpora mimovládnych organizácií starajúcich sa o životné prostredie (1x)
Obce UMR	- Koncepcnosť rozvoja cestovného ruchu v regióne (1x) - Dostupnosť služieb (6x), ekologická doprava do Jasnej (1x), informačné centrum v Ružomberku (1x), viac čistoty, starostlivosti a služieb v Ružomberku, ktoré zachytia turistov (1x)

	- Vybavenosť (1x), zákaz billboardov pri cestách (1x) - Zážitkovosť (5x), viac prírody a menej zvrátenej zábavy ako prevrátený dom (1x) - Propagácia doma a v zahraničí (6x) - Skvalitnenie infraštruktúry cestovného ruchu (5x), nová železničná stanica v Ružomberku (1x) - Starostlivosť o miestnych – zľavy pre miestnych (1x), vysoké ceny (1x), lacnejšia MHD (1x) - Spolupráca a sieťovanie – nebolo uvedené - Personál – nebolo uvedené - Edukácia a osвета – nebolo uvedené.
Mesto Ružomberok	- Koncepčnosť rozvoja cestovného ruchu v regióne – chýba koncepcia rozvoja mesta (2x), dôraz na udržateľný cestovný ruch s využitím lokálnosti (1x), pravidelný zber spätnej väzby (1x), orgán na kontrolu kvality gastronomických a ubytovacích služieb (1x), neblokovat' projekty mákkého cestovného ruchu (1x), strata autenticity a pokoja ako dôvodu návštevy regiónu a z toho vyplývajúca potreba regulácie návštevnosti a odklonu k mákkým formám cestovného ruchu vrátane regulácie rozrastania sa veľkých turistických stredísk (1x) - Dostupnosť služieb (28x), kvalita služieb (10x), prázdne mesto po 17:00 hod. – niet sa kde najesť (5x), ekologizácia dopravy (1x), cenová dostupnosť služieb (2x), zjednodušenie dopravy po meste (1x), zlepšiť starostlivosť o turistov (1x), kajaksharing na vodnej trase na Váhu (1x), internet v meste (1x) - Vybavenosť (22x), zamedziť výstavbe ubytovacích kapacít v Hrabove (2x), už netreba viac atrakcií (1x), bezplatné záchranné parkoviská (2x), cyklotrasy (3x), slabá starostlivosť o Vlkolínec – žiadne trhy a umelci (1x), prírodné Kráľovstvo žiab bolo zničené na úkor Kráľovstva Hrabovo – príroda nebola na prvom mieste (1x), podpora športového vybavenia v turistických centrách (1x), jednotný parkovací koncept (1x), hostel (1x), nákupné centrum so službami v centre mesta (1x), podpora pre Fullove dni a Galériu Ľ. Fullu (1x), viac vozňov pre rodiny s deťmi vo vlakoch (1x), jednotné mapy na stanice (1x), viac parkov v meste (1x), viac príležitostí na zábavu v meste (1x) - Zážitkovosť (28x), zážitkové podujatia v meste (2x), využívať prírodu v okolí Ružomberka (2x), inovácie pre udržateľnosť (1x), aktivity pre deti (1x) - Propagácia doma a v zahraničí (49x), informovanosť návštevníkov (4x), propagácia mesta (6x) - Skvalitnenie infraštruktúry cestovného ruchu (25x), lesné singletraily (1x), plaváreň (1x), podzemné a nadzemné parkovanie (1x), riadne značenie v obciach a mestách (2x), sedačka na Čebraď (1x), diaľnica (2x), slabá starostlivosť o Vlkolínec – prístupová cesta a parkovanie (1x), lepšie železnica (1x), lanovky (1x), verejné WC v meste (1x), rozbité cesty (2x), železničná a autobusová stanica (1x), obnova kúpeľov Korytnica (1x), cyklochodník Liptovský Mikuláš – Ružomberok (1x), železnička Korytko až do Korytnice (1x), obnova pamiatok v centre mesta (1x), vodná cesta na Váhu a dobudovanie prístavov a piknikových miest (1x), cyklochodníky (1x) - Starostlivosť o miestnych – diskriminácia miestnych turizmom, je tu draho a veľa áut (1x) - Spolupráca a sieťovanie – integrácia služieb spoluprácou (1x), cezhraničná spolupráca (1x), workshop a semináre k sieťovaniu podnikateľov (2x), podpora malých podnikateľov (1x) - Personál – nebolo uvedené - Edukácia a osвета – nebolo uvedené.

9. Navrhované zmeny v oblasti informovania verejnosti

Miesto trvalého pobytu respondenta	Návrh na zmenu a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Dostupnosť informácií (6x), dbať na aktuálnosť informácií (1x), využívať veľkoplošné obrazovky a digitalizácia na verejnom priestranstve (2x) - Spôsoby komunikácie s občanom (14x), objektivnosť mestských médií (1x), zastaralá, neadekvátne a neefektívna komunikácia (1x), dlhodobé zaostávanie v modernej komunikácii (1x), miestny rozhlas všade – aj na sídliská a do mestských častí (4x), skôr formálne komunikačné procesy (1x), časopis Mikuláš je promo letákom Mestského úradu a nedáva priestor iným nezávislým subjektom na informovanie (1x) - Dostupnosť informácií elektronicky (2x), viac využívať sociálne siete (1x), preferovať internet (1x), pravidelnejšia aktualizácia webu mesta (1x), lepšia informovanosť o akciách pre deti (1x), slabá informovanosť o cyklotrasách na webstránke mesta (1x), posilať newsletter občanom bez zbytočných omáčok (1x), častejšie využívať online bannery - Mobilné aplikácie – mobilná aplikácia na nahlasovanie podnetov a zisťovanie preferencií občanov (2x), mobilná aplikácia na informovanie o akciách, novinkách, realizáciách (1x) - Zverejňovanie a transparentnosť (4x), nové projekty zverejňovať na mesačnej báze (1x) - Verejné prerokovania (1x), občan nie je partnerom samosprávy (1x), politika mimo ľudí (1x), častejšie diskusie politikov s občanmi na získanie spätnej väzby - Vzdelávanie v tejto oblasti (1x), využitie študentov masmediálnej komunikácie (1x) - Hmotná a osobná zodpovednosť komunálnych politikov za rozhodnutia (1x)
Obce UMR	- Dostupnosť informácií (3x), v Ružomberku uverejňovať skutočné informácie o kvalite ovzdušia (1x)

	- Spôsoby komunikácie s občanmi (6x), modernizácia obecného rozhlasu v Likavke (1x) - Dostupnosť informácií elektronicky – SMS pre seniorov (1x), obecný internet (1x), zlepšiť web Liptovských Sliačov (1x), sledovanie online zasadnutí obecného zastupiteľstva (1x), sociálne siete (1x) - Zverejňovanie a transparentnosť (4x) - Verejné pripomienkovanie/prerokovanie s verejnosťou - Participatívne metódy (1x), zber spätnej väzby dotazníkmi (1x), málo akceptovaný názor občana (1x)
Mesto Ružomberok	- Dostupnosť informácií (15x), lepšia propagácia podujatiam v meste (1x), slabá dostupnosť informácií pre seniorov, ktorí sú mimo internetu (1x), zlepšiť komunikáciu o plánovaných krokoch mesta, ako bol napríklad projekt rekonštrukcie plavárne (1x), aktuálnosť informácií z rozhodovania vedenia mesta (1x), lepšie informovať o možnostiach turistiky a atrakciách (1x), zaujatost' vs. nestrannosť (1x), informovať a neklamať (1x), rešpektovať nezávislosť médií (1x) - Spôsoby komunikácie s občanmi (24x), výlepné plagátovacie plochy v centre mesta (1x), zrušiť mestský rozhlas (2x), využívať rozhlas (1x), vydávať bezplatný štvrťročný spravodaj Liptova do každej schránky (1x), distribuovať letáky a noviny do schránok (1x), zmeniť Ružomerský hlas (1x), zrušenie billboardov (1x), viac informácií v regionálnych médiách (1x) - Dostupnosť informácií elektronicky – neaktuálny web (1x), zaviesť komunikáciu mesta cez Instagram či Tik Tok pre mladé cieľové skupiny (1x), sociálne siete (2x), nielen sociálne siete (1x), zlepšenie webstránky mesta Ružomberok (2x), moderné technológie (1x), digitalizácia (1x), centralizovať infosystém – web, siete, aplikácia o podujatiach a atrakciách, znížiť tak vizuálny smog (1x), push notifikácie/sms/emailing (2x), Facebook mesta je samochválou mesta (1x), elektronická úradná tabuľa na viac miestach v obci (1x) - mobilná aplikácia na nahlasovanie podnetov na údržbu od občanov (2x) - Zverejňovanie (6x) a transparentnosť (3x), otvorenosť verejnej správy (1x), kompetentní úradníci by mali začať odpovedať na otázky podľa infozákona (2x), zastaviť korupciu (1x) - Verejné prerokovanie – komunikovať vopred všetky rozvojové zámery (1x), verejné prerokovanie zámerov s občanmi (1x), pravidelné diskusie s primátorom a poslancami (1x), viac komunikácie vedenia mesta s poslancami (1x) - Participatívne metódy – dotazník (1x), vyššia miera participácie na veciach verejných (1x), participatívny rozpočet (1x) - Vzdelávanie (1x), využitie žurnalistov na Katolíckej univerzite v Ružomberku (1x)

Čo Vám na Liptove najviac chýba?

Respondentom sme položili otázku o tom, čo im na Liptove najviac chýba. Mali spontánne určiť prioritu, ktorá im napadla ako prvá. Išlo o otvorenú otázku. Podľa podobnosti odpovedí vzniklo **16 tematických oblastí** s rôznou početnosťou odpovedí.

Miesto trvalého pobytu respondenta	Odpoveď a početnosť odpovedí
Mesto Liptovský Mikuláš	- Doprava (14x) – dopravná infraštruktúra a údržba ciest (5x), využívané letisko v Poprade (1x), diaľnica (1x), integrovaná doprava (1x), atraktívnejšia MHD (2x), regulácia dopravy, aby neboli zápchy (2x), preložka železničnej trate a nová stanica (1x), opravená železničná stanica v Ružomberku (1x) - Cyklomobilita (14x) – sieť cyklotrás (4x), sieť cyklochodníkov (6x), cyklochodník okolo Liptovskej Mary (4x) - Ochrana prírody, životné prostredie a ekológia (12x) – ochrana prírody a starostlivosť o životné prostredie (6x), premyslená výstavba v NAPANT (1x), menej betónu, viac prírody a zelene (1x), čistota prírody (1x), nekomerčné atrakcie v prírode pre rodiny (1x), nevyrúbané lesy a nezastavané polia (1x), odpadové hospodárstvo (1x) - Centrum mesta (12x) – podpora budovania námestia a centra mesta, aby bolo vhodné aj pre deti a nebolo od 19:00 prázdne (4x), mestský život (1x), kultúrne vyžitie (4x), divadlo (2x), detské ihrisko a parky vhodné na piknik (1x) - Voľný čas a služby (12x) – zábavný park ako turistická atrakcia (1x), diskotéka (1x), observatórium s parkom tmavej oblohy (1x), obchodné centrum Podbreziny (1x), viac aktivít pre matky s batolátami (1x), vodné nádrže (1x), more (3x), cenovo dostupné kúpalisko (2x), kvalita služieb (1x) - Cestovný ruch a propagácia (10x) – koncepčný rozvoj cestovného ruchu a výstavby (nie ako na Balkáne) (1x), podpora lokálnych výrobcov v gastroprevádzkach (1x), jednoznačná kultúra ako v Rakúsku (1x), kľud od turistov/pokoj (2x), zľavnené ceny atrakcií, aj jaskýň (1x), rezidentské zľavové karty (1x), pomáhať aj domácim a nie myslieť len na turistov (3x) - Šport (7x) – dokončený futbalový štadión (1x), viac možností na šport mimo futbal a hokej, napr. plávanie (2x), zimné bežkovanie a trate (2x), verejná pláž na Liptovskej Mare so športoviskami (2x)

	- Trh práce a ekonomika (6x) – pracovné príležitosti na výber (6x) - Verejné priestranstvá (6x) – kvalitný verejný priestor so zeleňou (1x), verejný mestský park na oddych (3x), čistota mesta (2x) - Spolupráca (5x) – podpora podnikateľov, ktorí chcú spolupracovať (1x), ozajstná spolupráca súkromného a verejného sektora (1x), participácia (1x), slušní a dobrí ľudia (1x), ľudskosť a odbornosť v samospráve (1x) - Strategické plánovanie rozvoja (5x) – Liptov udržať taký, aký je a býval (1x), prevratná vízia (2x), lídri, odvaha, strategické myslenie (1x), normálny primátor (1x) - Spravovanie vecí verejných (3x) – transparentné čerpanie a rozvážne nakladanie s verejnými financiami (2x), koncepcia čerpania eurofondov (1x) - Sociálne veci (3x) – starostlivosť o seniorov (1x), sociálna starostlivosť (1x), zdravotná špecializovaná starostlivosť (1x) - Školstvo a mládež (2x) – škola pre autistov (1x), univerzita (1x) - Bývanie (2x) – výber bytov do osobného vlastníctva (2x) - Informovanosť (2x) – nezávislé rádio a lokálna TV, ktorá objektívne informuje o aktuálnych novinkách (1x), prístup k informáciám (1x)
Obce UMR	- Doprava (17x) – elektromobilita (1x), kvalitná cestná infraštruktúra (6x), dokončená diaľnica D1 (8x), rýchlostná cesta R1 na Banskú Bystricu (1x), výhodné parkovanie pre miestnych (1x) - Ochrana prírody, životné prostredie a ekológia (11x) – čistý vzduch v Ružomberku (4x), starostlivosť o životné prostredie a prírodu (3x), kanalizácia pre obce (1x), zeleň z dolín, ktorú nevrátime (1x), klimatická zmena (1x), byť viac ekologickí (1x) - Voľný čas a služby (11x) – kultúrne vyžitie (5x), spoločenský život (1x), viac obchodných domov v Ružomberku (1x), nočné lyžovanie v Ružomberku (1x), trhy s remeslami na dedinách (1x), detské ihriská na dedinách (1x), viac umenia vo verejnom priestore (1x) - Trh práce a ekonomika (7x) – pracovné možnosti (4x), dobrý nový zamestnávateľ a investor na Liptove (2x), zastavený odchod mladých z Ružomberka (1x) - Cyklomobilita (6x) – cyklochodník okolo Liptovskej Mary (1x), koncept cyklotrás a udržateľného rozvoja (1x), sieť bezpečných cyklotrás a cyklochodníkov (4x) - Sociálne veci (5x) – zariadenia pre seniorov (1x), stacionár pre autistov s centrom pomoci (4x) - Školstvo a mládež (5x) – špecializované školy pre deti s autizmom (4x), kvalitnejšie školstvo (1x) - Cestovný ruch a propagácia (4x) – pokoj, je tu veľa ľudí (2x), infraštruktúra cestovného ruchu v zime v Jasnej a v lete na Liptovskej Mare (1x), propagácia regiónu (1x) - Verejné priestranstvá (4x) – udržiavané parky (2x), poriadok a čistota (1x), starostlivosť o zeleň (1x) - Šport (3x) – športové podujatia pre Liptákov (1x), cenovo dostupné športové priestory pre všetky generácie (2x) - Centrum mesta (3x) – služby v meste Ružomberok aj po 17:00 hod. (2x), infraštruktúra v centre mesta Ružomberok (1x) - Bývanie (2x) – pozemky na domy (1x), nájomné byty v obciach (1x) - Strategické plánovanie rozvoja (2x) – inteligencia (1x), systém v plánovaní novej výstavby (1x) - Spolupráca (1x) – fungujúce spolupracujúce inštitúcie (1x) - Spravovanie vecí verejných (0x) - Informovanosť (0x)
Mesto Ružomberok	- Doprava (54x) – integrovaná cyklodoprava (2x), bezpečné a kvalitné cesty (19x), kvalitná rýchlostná cesta R1 do Banskej Bystrice (3x), diaľnica (21x), parkovanie (3x), parkovanie pri Liptovskej Mare (1x), chodníky bez dier (1x), atraktívna verejná doprava (1x), tiché oblasti bez áut (1x), nízkopodlažné autobusy (1x), zrekonštruovaná železničná a autobusová stanica (1x) - Voľný čas a služby (53x) – spoločenský život (1x), kultúrne vyžitie (18x), atrakcie pre deti a rodiny (7x), cenovo dostupné kúpalisko (11x), rekonštrukcia Korytničky (1x), zachránené kúpele Korytnica (1x), večerný život (1x), plaváreň (13x) - Cyklomobilita (49x) – sieť cyklochodníkov a cyklotrás (46x), cyklotrasy prepájajúce športoviská (1x), cyklochodník okolo Liptovskej Mary (2x) - Verejné priestranstvá (28x) – mestské parky (5x), detské ihriská (5x), odborná starostlivosť o zeleň (5x), kvalitný verejný priestor námestia (5x), čistota verejného priestoru (8x) - Trh práce a ekonomika (24x) – atraktívne pracovné príležitosti aj pre mladých (22x), podpora mladých podnikateľov (1x), Okresný súd a SSE späť do Ružomberka (1x) - Ochrana prírody, životné prostredie a ekológia (22x) – odborná starostlivosť o vodné toky (1x), environmentálne združenia (1x), čistý vzduch (13x), viac eko projektov, ktoré riešia zanedbané životné prostredie (2x), revízia a výmena smetných košov (2x), podzemné kontajnery na smeti (1x), ekocentrum (1x), kontrola výrubov v národných parkoch (1x) - Centrum mesta (22x) – obchodný dom/nákupné centrum so službami v centre (14), McDonald's (1x), mestský život (1x), zrekonštruovaný kaštieľ sv. Žofie (1x), rekonštrukcia galérie A. Hlinku (1x), pohyblivé schody z Podhory na Nám. A. Hlinku (1x), služby v centre mesta (2x), záchrana NKP (1x) - Cestovný ruch a propagácia (11x) – zlý imidž Ružomberka (1x), schopnosť predat' Liptov (1x), regionálne zľavy (2x), jedno spoločné turisticko-informačné centrum Liptova (1x), čisté okolie Liptovskej Mary (1x), kvalitná gastronómia (3x), pokoj (1x), turistický autobus Hrabovo – Ružomberok – Lúčky – Bešeňová – Liptovská Mara – Tatralandia (1x)

	- Strategické plánovanie rozvoja (11x) – dobiehajúci rozvoj v Liptovskom Mikuláši (5x), koordinovaný rozvoj mesto – obce (1x), citlivá výstavba v turistických centrách (1x), systematické riešenie urbanistických problémov na prospech prírody a ľudí (3x), urbanizácia nevyužitých priestorov a plôch/Areál SOLO, Aupark, administratívna budova Mondí SCP (1x) - Bývanie (8x) – príprava stavebných pozemkov pod rodinné domy (4x), nájomné bývanie (1x), viac bytov za rozumnú cenu (3x) - Spolupráca (8x) – participácia škôl a občanov na riešeníach pre samosprávu (1x), angažovaní ľudia s citom pre prírodu a komunitu (5x), spolupráca mesto – podnikatelia (2x) - Sociálne veci (8x) – viacgeneračné a inkluzívne komunitné centrá (1x), prokomunitné združenia (1x), starostlivosť o seniorov (1x), klub dôchodcov (1x), denný stacionár pre seniorov a autistov (4x) - Šport (6x) – športoviská (4x), multifunkčná športová hala (1x), rekonštrukcia zimného štadióna (1x) - Školstvo a mládež (6x) – aktívnejšia a angažovaná mládež (2x), stredná škola pre autistov (3x), miesta na stretávanie sa mládeže (1x) - Spravovanie vecí verejných (4x) – starostlivé, nápomocné, aktívne, moderne mysliace vedenie mesta (3x), efektívne čerpané eurofondy (1x) - Informovanosť verejnosti (1x) – vypočutý názor občana (1x)
--	---

Jednoznačne najdominantnejšou tematickou oblasťou, ktorá respondentov za mesto Liptovský Mikuláš, za mesto Ružomberok aj za obce UMR napadla, bola na prvom mieste **Doprava**. Vysoko dominantné však boli aj témy:

- **Ochranu prírody, životného prostredia a ekológie** (na druhom mieste v obciach UMR, na treťom mieste v meste Liptovský Mikuláš a na šiestom mieste v meste Ružomberok);
- **Cyklo mobility** (na druhom mieste v meste Liptovský Mikuláš, na treťom mieste v meste Ružomberok a na piatom mieste v obciach UMR);
- **Voľný čas a služby** (na piatom mieste v meste Liptovský Mikuláš, na druhom mieste v meste Ružomberok a na treťom mieste v obciach UMR).

Trh práce a ekonomika boli vysoko hodnotené v meste Ružomberok a v obciach UMR a v meste Ružomberok tiež **Verejné priestranstvá**.

Tematická oblasť	Mesto Liptovský Mikuláš		Obce UMR		Mesto Ružomberok	
	Početnosť	Poradie	Početnosť	Poradie	Početnosť	Poradie
Doprava	14	1.	17	1.		1.
Cyklo mobility	14	2.	11	5.		3.
Ochrana prírody, životné prostredie a ekológia	12	3.	11	2.		6.
Centrum mesta	12	4.	7	11.		7.
Voľný čas a služby	12	5.	6	3.		2.
Cestovný ruch a propagácia	10	6.	5	8.		8.
Šport	6	7.	5	10.		13.
Trh práce a ekonomika	6	8.	4	4.		5.
Verejné priestranstvá	5	9.	4	9.		4.
Spolupráca	5	10.	3	14.		11.
Strategické plánovanie rozvoja	3	11.	3	13.		9.
Spravovanie vecí verejných	3	12.	2	15.		15.
Sociálne veci	3	13.	2	6.		12.
Školstvo a mládež	2	14.	1	7.		14.
Bývanie	2	15.	0	12.		10.
Informovanosť verejnosti	2	16.	0	16.		16.

NAVRHOVANÉ IDEY NA PROJEKTY

Respondenti mohli uviesť projekty, ktoré by odporučili samosprávam na realizáciu a sú podľa nich užitočné v meste Liptovský Mikuláš, v meste Ružomberok alebo na území obcí UMR Liptov. Takto navrhli celkovo **139 projektov**.

Miesto trvalého pobytu respondenta	Idea na projekt a početnosť návrhov
Mesto Liptovský Mikuláš	1. Mestská pláž pri Liptovskej Mare (4x) vrátane architektonickej súťaže 2. Sieť bezpečných cyklochodníkov a cyklotrás (3x) 3. Prekládka železnice (2x) 4. Dokončenie cyklochodníka Váh s bufetmi a peším chodníkom pozdĺž cyklochodníka (2x) 5. Revízia územného plánu a jeho záväzných regulatívov: max. 4 nadzemné podlažia, %

	zastavanosti (2x) 6. Navrhnuť a zaviesť vizuál „verejného priestoru 21. storočia“ záväzný pre obce a mestá (2x) 7. Mestské kúpaliská v Ružomberku a v Liptovskom Mikuláši (2x) <u>Po jednej odpovedi (1x)</u> 8. Mestské nájomné byty pre mladých 9. IBV a nájomné byty v osade Hlboké 10. Ochrana brehov Liptovskej Mary 11. Mestská pláž na Váhu na Nábřeží 12. Rekonštrukcia plavárne 13. Revitalizácia využitia areálu Akadémie ozbrojených síl (AOS) aj pre verejnosť na nájomné bývanie, športoviská 14. Výsadba zelene v mestách a v okolí a starostlivosť o zeleň 15. Revitalizácia mestských parkov na oddychové zóny 16. Vrátenie fontány pred Dom služieb 17. Zapájanie verejnosti do riešení poskytovaním dostatočných informácií a výziev na spoluprácu 18. Coworking priestor prepojený s inovatívnymi hubmi na zdieľanie skúseností a výskumu, vzdelávanie, sieťovanie 19. Čerpanie eurofondov aj na výskumné a vzdelávacie projekty 20. Odborný audit rozhodovania samosprávy a verejnej správy (čerpanie verejných financií a hájenia verejného záujmu) 21. Podpora pre útulok 22. Oplotený výbeh pre psov 23. Rekonštrukcia kultúrnych pamiatok 24. Oprava Posádkového domu armády (PDA) 25. Oprava synagógy 26. Priestor pre umelcov na realizáciu diel vo verejnom priestore 27. Podpora lokálnych kreatívcov 28. Kultúrne súťaže 29. Podpora pre kultúrne centrum „Hory doly“ 30. Kalvária na Háji 31. Disco bar 32. Mestské swapy 33. Úprava vizuálneho smogu v mestách a v turistických lokalitách 34. Tančiareň v Rohonciho záhrade 35. Komplexná dopravná štúdia Liptovský Mikuláš – Demänovská dolina 36. Kruhový objazd v Okoličnom pri odbočke na Podbreziny 37. Opatrenia „Mesto priateľské k cyklistom“: parkoviská pre bicykle; most cez Váh v Palúdzke pre cyklistov; obmedzenie rýchlosti na 30 km/h na miestach, kde nie je cyklochodník 38. Cyklochodník po Palúčanskej hrádzi 39. Záchytné parkoviská pri turistických cieľoch 40. Včelie úle na strechách 41. Denný stacionár pre zdravotne ťažko postihnutých (ZŤP) s fyzioterapiou a dielňami 42. Výletný autobus s okruhom po Liptove – koordinácia ubytovateľov a poskytovateľov služieb, fakultatívne výlety do okolia 43. Škola pre autistov 44. Monitoring nelegálnych skládok občanmi
Obce UMR	45. Cyklochodník Ružomberok – Liptovský Mikuláš okolo Liptovskej Mary (3x) 46. Sieť cyklotrás Ružomberok a okolité dediny (2x) 47. Mestské kúpalisko v Ružomberku (2x) 48. Detské zábavné centrum s ihriskom v Ružomberku (2x) 49. Školy (MŠ, ZŠ, SŠ) pre autistov (2x) <u>Po jednej odpovedi (1x)</u> 50. Cyklochodník Liptovský Trnovec 51. Bikesharing v Ružomberku aj pre okolité obce 52. Pokračovanie cyklochodníka okolo Liptovskej Mary cyklochodníkom Liptovská Mara – Prosiecka dolina a napojenie na cyklotrasu Kalameny – Kvačany 53. Rozšírenie parkovacích plôch pri železničných staniách 54. Vzdelávací program pre seniorov o odpadoch a ich separácii 55. Kurzy jógy a pilatesu v prírode 56. Plaváreň v Ružomberku 57. Wellness centrum v Ružomberku 58. Kultúrne vyžitie v Ružomberku 59. Rekonštrukcia kina v Ružomberku 60. Skultúrnenie centra mesta Ružomberok 61. Aupark v Ružomberku 62. Obnova ošarpanej mestskej infotabule pri VÚB oproti Prioru 63. Jedna MHD pre všetky dediny v okrese 64. Denný stacionár pre autistov vrátane intervenčného centra

	65. Firmy a hotely združené v klastri, ktorý zamestnáva zdravotne znevýhodnené osoby 66. Zákaz billboardov popri cestách 67. Redukcia vizuálneho smogu v obciach, mestách a v turistických centrách 68. Výstavba bytov 69. Zákaz výstavby v národných parkoch
Mesto Ružomberok	70. Sieť cyklotrás a cyklochodníkov v meste Ružomberok v prepojení na okolité obce (6x) 71. Cyklochodník Ružomberok – Liptovský Mikuláš okolo Liptovskej Mary (4x) 72. Zdravé deti športom – odborný systém pohybovej prípravy od materskej školy (4x) 73. Kultúrne centrum v Ružomberku (2x) 74. Ozajstná pešia zóna bez áut (2x) 75. Detské ihriská po meste (2x) 76. Nákupné centrum Bystrická cesta (nesplnený sľub) (2x) 77. Urbanizmus okolia Liptovskej Mary (2x) 78. Ružomberku chýba turistické lákadlo typu „Eiffelovka“, ktoré nie je nikde inde na Slovensku (2x) 79. Záchytné parkoviská (2x) 80. Koordinovaný urbánny rozvoj súmestia Liptovský Mikuláš – Ružomberok; spojenie miest Ružomberka a Liptovského Mikuláša na spoločné budovanie silného regiónu Liptov cez prepájanie, zdieľanie a spoločné projekty (2x) <u>Po jednej odpovedi (1x)</u> 81. Spoločné riadiace centrum rozvoja Liptova vrátane UMR Liptov 82. Partnerské dni miest Ružomberok – Liptovský Mikuláš 83. Jasný plán pre mesto, čo s ním bude o 10 rokov, spolu s krokmi, ako sa tam dostať 84. Audit spoločnosti Technické služby mesta Ružomberok 85. Rekultivácia okolia Železničnej stanice (koše, detské ihrisko kvôli čakaniu, lavičky) 86. Rekonštrukcia cestných ťahov smer Liptovský Mikuláš a smer Banská Bystrica 87. Granát do výtlkov 88. Zlepšenie vstupov do mesta 89. Mestský park s rozáriom s rôznymi druhmi ruží 90. Festival ruží v meste ruží 91. Kvety v meste vysadené do obrazcov 92. Sakury vysadené v strede mesta 93. Námestie v Ružomberku 94. Čistota mesta 95. Wapková delegácia (čata) čističov mesta 96. Detské ihrisko v Hrabove pod priehradným múrom 97. Chodník do Hrabova aj pre kočíky, taký ako na Donovaloch 98. Úprava parku Š. Hýroša (detského ihriska doplneného o hojdačky) 99. Brehová výsadba na vodných tokoch 100. Obnova nábreží okolo vodných tokov Revúca a Liptovský Mikuláš 101. Dokončenie nábrežia v Baničnom popri Revúcej podľa návrhov na Útvare hlavného architekta Ružomberka 102. Poriadna oprava chodníkov a osvetlenia na Podhore 103. Oplotený priestor Podhora – konečne začať s ním niečo robiť 104. Diskusie s odborníkmi vo Veľkej dvorane 105. Kvalitné divadelné predstavenia vo Veľkej dvorane 106. Street art a hudba do ulíc mesta 107. Odkúpenie a oprava kaštieľa sv. Žofie 108. Fotoakcie svetového významu 109. Stála divadelná scéna RosArt 110. Projekty na báze histórie výroby papiera od roku 1880 111. Elektromobilita 112. Integrovaná turistická ekodoprava po turistických cieľoch v okrese Ružomberok (Ružomberok – Biely potok, Korytnica, Vlkolínec, Malino Brdo, Hrabovo, Čutkovská dolina – Černová) 113. E-kolobežky 114. E-bike sharing/Cargo e-bike sharing 115. Premena lesných zväžnic na cyklotrasy 116. Cyklochodník okolo toku Revúcej 117. Cyklochodník okolo toku Váhu 118. Rekonštrukcia trate Cyklokorytničky až po Korytnicu 119. Obnovená železnica Ružomberok – Donovaly 120. Environmentálne zamerané združenia 121. Odhrdzavenie a nátery zábradlí okolo Váhu a oprava chodníka popri Váhu 122. Cyklochodník Ružomberok – Ľubochňa 123. Cyklotrasa na železničnej trati Zápalkáreň – Železničná stanica 124. Projekty ružomerskej Cyklokoalície, ktorú Mestský úrad neberie za partnera 125. Malé kryté úschovne bicyklov a trojkolek na sídliskách 126. Ferrata na Sokoly 127. Vybavenosť na kúpanie pre vodnú nádrž Hrabovo (WC, prezliekárne, mólo, pláž)

	128. Vodná cesta na Váhu a kajaksharing 129. Pozemná lanovka na Vlkolínec 130. Rekonštrukcia plavárne 131. Šport na Roveň 132. Rekonštrukcia zrubu pod Siprunom 133. Mladí na trh práce namiesto dôchodcov 134. Mladí zapojení do riadenia mesta ako brigádnic, kde realizujú svoje nápady pre mesto a učia sa cez „problem solving“ 135. Kanalizácia pre obce 136. Pozemkové úpravy 137. Stredná škola pre autistov 138. Recycle/reuse centrum 139. Vzdelávacie programy pre dôchodcov
--	--

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE

- Vysoká dôležitosť u respondentov bola prisúdená oblastiam verejného spravovania **(1) Zeleň a príroda, (2) Čistota a (3) Kvalita ovzdušia**, ktoré majú podľa ich názoru najväčší dopad na kvalitu života na Liptove.
- V oblasti **kultúry** im v obidvoch jadrových mestách aj v obciach UMR chýba viac kultúrnych programov a pestrosť kultúrnej ponuky. Radi by videli vyššiu mieru spolupráce v oblasti kultúry medzi oboma jadrovými mestami. V Ružomberku by uvítali vyššiu podporu umeleckej tvorby a talentov.
- V **školsťve** im v oboch jadrových mestách chýbajú kvalitné a moderné vzdelávacie programy a pestrá a kvalitná mimoškolská činnosť, ktorá si vyžaduje reformu. Tiež ich trápí nedostatočná kapacita materských škôl. V obciach UMR Liptov aj v meste Ružomberok by uvítali kvalitnejšiu vybavenosť škôl a rozšírenie ponuky odborov stredného školstva, ktoré by lepšie pripravovalo študentov na budúce povolanie. V obciach UMR Liptov sa vyskytla aj požiadavka na zlepšenie podmienok pre špeciálne školstvo.
- Kým v oblasti **starostlivosti o životné prostredie** v Liptovskom Mikuláši dominovala zlepšená ochrana prírody a krajiny, v obciach UMR Liptov a v Ružomberku zas kvalita a čistota ovzdušia. V Liptovskom Mikuláši aj v Ružomberku na druhom mieste bola spomínaná téma riešenia revitalizácie zelene a parkových úprav a starostlivosti o verejné priestranstvá. Kým v Liptovskom Mikuláši nasledovala čistota vody a čistota ovzdušia, v meste Ružomberok to bola ochrana prírody a krajiny. Verejnosť obidvoch miest na štvrtom mieste trápí odpadové hospodárstvo. V Liptovskom Mikuláši silno rezonovala aj téma urbanizmu a územného plánovania v súvislosti s intenzívnym rekreačným rozvojom. V Ružomberku zas téma ochrany a čistoty vody a tiež adaptácia na zmenu klímy, kde dominantné boli riešenia pre záhradkárov. V obciach UMR Liptov okrem ochrany a čistoty ovzdušia bola často uvedená téma ochrany prírody a krajiny a starostlivosť o zeleň a parky, najmä čo sa týka výsadby stromov.
- V oblasti **mobility** v obidvoch mestách aj v obciach UMR Liptov výrazne a významne dominovala problematika chýbajúcich cyklochodníkov a kapacít parkovania, a to aj na sídliskách. Nasledovala téma kvalitných ciest a chodníkov. V Liptovskom Mikuláši sa často objavila aj téma integrovanej verejnej dopravy. V Ružomberku to zas bola chýbajúca diaľnica D1, čistota pešej zóny a modernizácia železničnej dopravy.
- Pri **športe** sa ako problematická v obidvoch jadrových mestách objavovala potreba revitalizácie neudržiavaných športovísk a zanedbaných detských ihrísk, bezpečné cyklotrasy a pešie turistické trasy a systémová podpora športových klubov mimo dominantných športov. V Ružomberku by občania veľmi radi videli kvalitné školské športovisko pri každej škole, zrekonštruovanú plaváreň a nový atletický areál, ktorý v meste chýba. V obciach by zas uvítali revitalizáciu, budovanie a údržbu športovísk, značené cyklotrasy a starostlivosť o detské ihriská. Veľa respondentov z obcí spomenulo aj katastrofálny stav plavárne v Ružomberku.
- **Sociálnej oblasti** dominovala v obidvoch mestách aj obciach téma nedostatku cenovo a kapacitne vhodného bývania, najmä pre mladé rodiny, vrátane dostupného mestského alebo obecného nájomného bývania. V Ružomberku pri téme bývania bola často spomínaná aj potreba prípravy pozemkov pod rodinné domy. Nasledovala starostlivosť o seniorov a v Ružomberku a v obciach UMR Liptov aj starostlivosť o hendikepovaných a bezbariérovosť. V Ružomberku sa výraznejšie objavila tiež oblasť zdravotníckej starostlivosti.
- Kým v Liptovskom Mikuláši bola v **ekonomickej oblasti** najčastejšie spomínaná téma podpory podnikania a ako druhá v poradí podpora zamestnanosti a trhu práce, v Ružomberku a v obciach UMR Liptov to bolo opačne. V Ružomberku v súvislosti s podporou trhu práce bola častá aj potreba generovať viac atraktívnych pracovných príležitostí, získavať nových investorov a zamestnávateľov a tiež podporovať inovácie. V súvislosti s témou nových zamestnávateľov bola identifikovaná ako najväčšia prekážka spoločnosť Mondi SCP a jej ochrana trhu práce pre vlastné záujmy. V Liptovskom Mikuláši sa často objavovala požiadavka

podpory aj iných odvetví ako cestovného ruchu. V obciach UMR Liptov bolo často respondentmi uvedené, že na Liptove je lokalizovaných málo príležitostí pre vzdelaných.

- **Cestovný ruch** je v regióne Liptov miestnymi vnímaný viac ako prekážka a nie príležitosť. Napriek tomu v oboch mestách volajú po skvalitnení infraštruktúry a vybavenosti, intenzívnejšej propagácii doma a v zahraničí a zlepšeniach v dostupnosti a kvalite služieb. V Ružomberku bola identifikovaná aj výrazná požiadavka na zvýšenie zážitkovosti služieb. V Liptovskom Mikuláši respondenti poukázali na väčšie zľavy na služby cestovného ruchu pre domácich mimo turistických sezón. V obciach UMR Liptov bola skloňovaná propagácia, dostupnosť služieb a ich vyššia zážitkovosť.
- V oblasti informovania verejnosti boli v oboch mestách aj obciach vytýkané najmä spôsoby komunikácie s občanmi, slabá dostupnosť informácií a apel na zvýšenie transparentnosti a zverejňovania informácií.
- Pri otázke, čo vám na Liptove najviac chýba, jednoznačne v oboch mestách aj v obciach dominovala téma dopravy. V Ružomberku to súviselo s dobudovaním diaľnice a kvalitnými bezpečnými cestami a v Liptovskom Mikuláši s údržbou ciest.
 - V meste Liptovský Mikuláš verejnosť tiež poukázala na potrebu riešenia cyklomobility, ochrany prírody životného prostredia, oživenia centra mesta pre rodiny s deťmi a skvalitnenie služieb pre voľný čas v meste.
 - V Ružomberku považujú za akútne hľadať riešenia na skvalitnenie služieb pre voľný čas najmä kultúrneho vyžitia, dobudovania atrakcií pre rodiny s deťmi, modernizácie plavárne, prípadne vybudovania mestského cenovo výhodného kúpaliska. Nasledovala cyklomobilita spojená so sieťou cyklotrás a cyklochodníkov, čisté verejné priestranstvá, starostlivosť o parky a detské ihriská. Občanov trápi aj nedostatok atraktívnych pracovných príležitostí na trhu práce, najmä pre mladých.
 - V obciach UMR Liptov miestni uviedli, že očakávajú zvýšenú starostlivosť o prírodu a čistý vzduch, pestrejšie služby pre voľný čas vrátane kultúrneho vyžitia, kvalitnejšie pracovné možnosti a sieť bezpečných cyklotrás a cyklochodníkov.
- Na výzvu zdieľania konkrétnych projektových ideí alebo zámerov identifikovali miestni 140 ideí na projekty, z ktorých sa niektoré opakovali ako v oboch mestách, tak aj v obciach UMR Liptov:
 - V Liptovskom Mikuláši to boli idey na projekt vybudovania mestskej pláže na Liptovskej Mare, siete bezpečných chodníkov a cyklotrás, prekládka železnice, dokončenia cyklochodníka okolo Váhu, vypracovania modelového vizuálu verejného priestranstva 21. storočia a renovácie mestských kúpalísk v Liptovskom Mikuláši aj v Ružomberku.
 - V Ružomberku obyvatelia mesta identifikovali projektové zábery ako sieť cyklotrás a cyklochodníkov s napojením na okolité obce, cyklochodník okolo Liptovskej Mary, zdravé deti športom – športová pohybová príprava detí už od materskej školy, kultúrne centrum v Ružomberku a ozajstná pešia zóna bez áut.
 - V obciach UMR Liptov sa najčastejšie objavil zámer podpory cyklochodníka okolo Liptovskej Mary, ktorý prepojí obidve mestá, vybudovanie siete cyklotrás z Ružomberka s napojením na okolité obce, vybudovanie mestského kúpaliska v Ružomberku a detského zábavného centra s ihriskom v Ružomberku a podpora škôl pre autistické deti.